

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Δ

10 ΜΑΪΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 19—20

ΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἄριθ. Πρωτ. 1234

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Χρυσόστομε, τὴν φίλην ἡμῖν σεβασμίαν Αὐτῆς Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, θαθέως συναίσθανομένη τὴν παρὰ πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις ἀνωμολογημένην ἀνάγκην τῆς συγκλήσεως Ὀρθοδόξου Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἤχθη, ὡς γνωστόν, μετὰ προσήκουσαν τοῦ ζητήματος μελέτην, ἐπὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ προτείνειν τὴν συγκρότησιν, Θεοῦ διδόντος, τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Συνόδου ἐν ἔτει α' θ' κ', κατὰ τὴν χιλιοστήν ἐξακκοσιοστὴν ἐπετηρίδα τῆς Ἀ' Ἁγίας ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μετὰ δὲ τὴν διὰ τὰς ἀπὸ τῶν καιρῶν δυσχερείας μὴ ἐπίτευξιν τῆς κοινῆς ἐπιθυμίας καὶ ἐλπίδος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ληφθεῖσαν καὶ μετὰ χαρᾶς ἀποδεκτὴν γενομένην παρὰ πασῶν σχεδὸν τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ἀπόφασιν ταύτην, εἰσηγηθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. Πρωτ. 2957 ἀπὸ ἰ' Δεκεμβρίου α' θ' κ' ἀδελφικῆς ἐπιστολῆς τὴν σύγκλησιν τῆς μελετωμένης Συνόδου κατὰ τὸ τρέχον σωτήριον ἔτος ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, ἐγκαινιαζομένου τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ ἐνδόξῳ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς.

Μεγάλως δὲ ἐχάρημεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὅτε ἐκ τῶν ληφθεισῶν τιμίων ἀπαντήσεων τῶν Ἀγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶδομεν ὅτι θαυτάτην εὐρεν ἀπήχησιν παρ' ἀπάσαις ἢ ὡς ἀνωγενομένη πρότασις ἡμῶν καὶ μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς ἐχαιρετίσθη ὑπ' αὐτῶν ἢ ἰδέα τῆς συγκλήσεως Ὀρθοδόξου Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐπιφυλάξεων μόνον διατυπωθεισῶν ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν Ἐκκλησιῶν, ἄλλης δὲ ἄλλους λόγους θεωρούσης δυσχερῆ, ἂν μὴ ἀδύνατον, τὴν ἄμεσον σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνό-

δου, τινῶν δὲ πάλιν ἐξ αὐτῶν ἀντιπροτεινασῶν τὴν σύγκλησιν Προκαταρκτικοῦ ἐξ ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν Ἀγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Συνεδρίου.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία, κατόπιν τῆς μετ' ἐνδομύχου ἱκανοποιήσεως διαπιστώσεως ὅτι κοινὸς παρ' ἀπάσαις ταῖς Ἀγίαις ἀδελφαῖς Ἐκκλησίαις τυγχάνει ὁ πόθος πρὸς συγκρότησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, θαυτάτη δὲ ἢ ὑπ' αὐτῶν ἐκτίμησις τῆς σημασίας καὶ ἀναγκαιότητος αὐτῆς, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν πληρυστέρην εὐδωσιν τοῦ ἐπ' αἰσίοις χαιρετισθέντος ἔργου, μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἀγάπης; ἤκουσε καὶ ἐδέξατο τὰς διατυπωθείσας εἰσηγήσεις καὶ σκέψεις. Καὶ ἀληθὲς μὲν ἔστιν ὅτι καὶ κατ' ἰδίαν μελέτη τῶν ζητημάτων καὶ προπαρασκευῆ καὶ ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ εἰδικαὶ ἐπιτροπὴ θὰ κατηρτίζοντο ὑπὸ τῆς Συνόδου, σκοπὸν ἔχουσαι τὴν μελέτην τῶν εἰς αὐτὰς ἐκάστοτε παραπεμπομένων θεμάτων καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν σχετικὰς εἰσηγήσεις, ἀλλὰ πάντως κοινὴ τις ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μελέτη καὶ προπαρασκευῆ κρείττονας θέλει ἀποδώσῃ τοὺς καρπούς.

Ἐφ' ᾧ καὶ ἄσμενοι ἐγνωμεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου προηγηθῆ Προκαταρκτικὸν Συνέδριον ἐξ ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν Ἀγίων Ὀρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, μέλλον ἵνα ἀποτελέσῃ προπαρασκευαστικὸν ἐκείνης στάδιον καὶ τὴν εὐτυχή τῆς πραγματώσεως αὐτῆς δώσῃ εὐκαιρίαν. Ὡς πρὸς δὲ τὸν χρόνον καὶ τὰς λοιπὰς λεπτομερείας τοῦ συγκροτηθησομένου τούτου Προκαταρκτικοῦ Συνεδρίου, προσεχῶς λίαν ὁ καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατος Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος θέλει διασκεφθῆ καὶ κρίνῃ καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ διὰ νεωτέρας ἐπιστολῆς αὐτοῦ θέλει ἀνακοινώσῃ, διὰ τὰ περαιτέρω, καὶ τῇ Ὑμετέρα γερασμία Μακαριότητι.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης

α' θ' κ' Μαΐου α'

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός,

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΣΤΑΣΙΑΖΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΟΝΑΧΩΝ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2253. Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίου 1926

Ὁ ἀρχεκάκος τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐχθρὸς οὐ παύεται ἀείποτε μηχανώμενος καὶ ἀφορμὰς ἐφευρίσκων σκανδάλων, καὶ παρασύρων εἰς πλάνας καὶ εἰς τὸ βάραθρον τῆς αἰωίου κολάσεως ἄγων, διὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης. Τῆς ἐπιβουλῆς αὐτοῦ καὶ δολιότητος ἔργον εἶναι καὶ ἡ ἐσχάτως προκληθεῖσα παρὰ τινων ὀργάνων αὐτοῦ ἀνταρσία κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἕξ ἀφορμῆς τῆς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, γενομένης διορθώσεως τοῦ Ἱουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἣν διόρθωσιν ἐκ τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐφήρμοσαν μὲν αἱ περισσότεραι, ἄλλαι δέ, ὡς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, ἐπεκρότησαν, ἀλλὰ δὲν ἐφήρμοσαν εἰσέτι, ἔνεκα τοπικῶν λόγων, καὶ ἄλλαι, ὡς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, θεωροῦσι μὲν, κατ' ἀρχὴν, ὀρθήν, ἀλλ' ἀναμένουσι τὴν συγκρότησιν Συνόδου πρὸς ἐφαρμογὴν. Ἡ χάριν τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ γενομένη αὕτη διόρθωσις τοῦ ἡμερολογίου, μὴ θίξασα μήτε τὰ δόγματα, μήτε τὰς παραδόσεις, μήτε τὴν θείαν λατρείαν καὶ τὸ ἑορτολόγιον, διότι ἐγένετο ἀπλῶς καὶ ἐφ' ἀπαξ χρονικὴ τις μετακίνησις οὐχὶ ὁμως καὶ μεταβολὴ τῶν ἑορτῶν, μηδὲ τὸ Πασχάλιον τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν ἔθιξεν οὐδέτην ἐνότητα αὐτῆς. Χάρις τῷ Θεῷ ἡ ἐνότησις τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας παραμένει ἀδιάσπαστος, διότι πραγματικὴ ἀμφισβήτησις δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ζητήματι τοῦ ἡμερολογίου.

Ἄλλ' ἀνθρώποι τινες, ὄργανα γενομένοι τοῦ διαβόλου, δὲν ἔπαυσαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτιθέμενοι, διαβάλλοντες καὶ συκοφαντοῦντες αὐτήν, πλαστὰς διατάξεις τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου παρουσιάζοντες, ἔγγραφον τοῦ Πατριάρχου Ἱερουσαλὴμ τοῦ Β' διαστρέφοντες, ψευδῆ ὄγραμματα τοῦ Σταυροῦ καὶ θαύματα ἀνιέρως καὶ ἀνοσίως διαφημίζοντες, οἱ δειλαιοὶ, πρὸς παραπλάνησιν τῶν ἀπλοϊκῶν. Οἱ τοιοῦτοι διαβολεῖς εἰσέδυσαν καὶ εἰς τὴν ἐν Τήνῳ Ἱερᾶν Μονὴν Κεχροβουνίου, ἣν, ἀκμάζουσιν ἢ εὐσεβεῖς ὁ

μισόκαλος εὐρών, ἐφθόνησε καὶ διὰ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ συνετάραξε. Διότι, ἐν ᾧ ἐπὶ ἐν καὶ πλέον ἔτος αἱ εὐσεβεῖς Μοναχαί, ὡς ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ Μοναχοὶ καὶ αἱ Μοναχαὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν περὶ ἡμερολογίου ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, αἴφνης τῶν Μοναχῶν τινες καὶ δὴ τῶν διοικουσῶν τὴν εἰρημένην Μονήν, ἤρξαντο καταφρονοῦσαι τῆς Ἐκκλησίας, παρασυναγωγὰς συγκροτοῦσαι, τὰς ἱερὰς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μονῆς συνάξεις ἀποφεύγουσαι καὶ ἐν κελίοις ἀγρυπνίας καὶ τελετὰς τελοῦσαι καὶ ὄλως στάσιν πρωτοφανῆ καὶ ἀνταρσίαν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐγείρουσαι καὶ ἐν τῇ Ἀδελφότητι τῆς Μονῆς σάλον καὶ ἀπερίγραπτον ἀκαταστασίαν προκαλοῦσαι. Μάτην δὲ ὁ τε οἰκεῖος Ἱεράρχης καὶ ἕτεροι τῶν Ἱεραρχῶν, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὴν Μονὴν μεταβάντες, ἐνουθέτησαν τὰς ἀνταρτίδας Μοναχὰς, μάτην ὑπέδειξαν εἰς αὐτάς, ὅτι πρῶτιστον καθήκον αὐτῶν ὡς Μοναχῶν εἶναι ἡ ὑπακοὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη. Αἱ εἰρημέναι Μοναχαὶ ἀπαυθαδιάζουσαι καὶ ἀποθρασυνομέγαι, τῇ ὑποκινήσει τῶν ἔξωθεν, σύστασιν μετὰ λαϊκῶν τινων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ποιούμεναι, σχίσμα καὶ διαίρεσιν καὶ σκάνδαλα καὶ διχοστασίας παρεσκεύασαν, εἰς βλασφημίας καὶ ὕβρεις κατὰ τῶν Ἱεραρχῶν ἐκτρεπόμεναι καὶ τὰς ἱερὰς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μονῆς τελετὰς παρακωλύουσαι, διὰ διαπληκτισμῶν πρὸς τὰς ἄλλας Μοναχὰς καὶ δι' ἀσέμνων κραυγῶν καὶ ἐπιθέσεων κατὰ τοῦ ἱερέως. Τέλος πᾶσαν εὐσχημοσύνην ἐκ φανατισμοῦ καὶ θρησκοληψίας ἀποβαλοῦσαι εἰς κίνδυνον διαλύσεως τὴν Μονὴν περιήγαγον. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον διὰ τῶν μετὰ λαϊκῶν συνεννοήσεων αὐτῶν τὴν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνταρσίαν ταύτην ὑπέθαλψαν καὶ τοὺς εὐσεβεῖς, τοὺς κατὰ χιλιάδας συρρέοντας εἰς τὸ πάνσεπτον Προσκύνημα τῆς Θεοτόκου ἐν Τήνῳ ἐσκανδάλισαν, μὴ περικυπτουσαι κἄν τὸ φρόνημα αὐτῶν, ἀλλ' αὐθαδῶς καὶ ἀναιδῶς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱεραρχίας αὐτῆς, αἱ ἀσεβεῖς, κραγάζουσαι.

Διὰ πάντα ταῦτα, αἱ ἐν λόγῳ Μοναχαί, ἤχθησαν ἐνώπιον τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπόδικοι, ἀλλὰ μία μόνον, ἡ καὶ Ἠγουμένη, εἰλικρινῶς μετανόησασα καὶ τὴν συγγνώμην τῆς Ἐκκλησίας ζητήσασα, ἔτυχε ταύτης, τρεῖς δὲ ἕτεραι, καίτοι παρ' ἀπάσης τῆς Συνόδου προϋτράπησαν εἰς μετάνοιαν καὶ εἰς συμμόρφωσιν πρὸς τὰς τῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεις, μετ' αὐθαδείας ἐνέμενον εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνταρτικὴν στάσιν, μὴ νοοῦσαι ὅσα παράλογα καὶ ἀσυνάρτητα ἔλεγον, ἀλλὰ καὶ μὴ θέλουσαι τὴν ἀλήθειαν

ἵνα μάθωσιν. Ὁθεν ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος πᾶν μέσον ἐπεικειάς ἐξαντλήσασα, θλιβομένη δ' ἐπὶ τῇ ἀνεπανορθώτῳ διαστροφῇ τῶν Μοναχῶν τούτων καὶ ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ αὐτῶν, ἔκριεν ὅτι ἤτο ἐπιβεβλημένη ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐσχάτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν ἐπ' αὐτῶν.

Καὶ δὴ, κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ τὰς Συνοδικὰς Ἐγκυκλίου, διασκευαμένη ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ ἐπὶ τῶν Μοναχῶν τῆς ἐν Τήνῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κεχροβουνίου Μελάνης Μενάρδου, Εὐπραξίας Φιλιππίδου καὶ Κασσιανῆς Κώνστα. Θεωρεῖ αὐτὰς ἀποβεβλημένας οὐχὶ μόνον τῶν μοναχικῶν τάξεων καὶ γεγυμνωμένας παντὸς σχήματος, ἀλλὰ καὶ ἀπόκεκομμένας ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλοτριᾶς αὐτῆς, μὴ ἔχούσας δικαίωμα κοινωνίας τῶν ἀχράντων Μυστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν ἀγαστικῶν μέσων τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰρημένον, ὅτι ὁ μὴ ὑπακούων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἔστω ὡς ὁ Ἐθνικὸς καὶ ὁ Τελώνης, τοῦτέστιν ἀπόβλητος καὶ μὴ χριστιανός.

Αἱ ἀφορισμένοι λοιπὸν αὐταὶ τέως Μοναχαί, Μελάνη, Εὐπραξία καὶ Κασσιανή, διὰ τῆς ἀνταρσίας αὐτῶν, μόναι ἀπεσχίσθησαν τῆς καταφρονήσεως ὑπ' αὐτῶν Ἐκκλησίας, αὐταὶ ἑαυτὰς ἀπεξένωσαν ἀπὸ τῆς Θεῆς Χάριτος, καὶ τοῦ περιβόλου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἑαυτὰς ἀπεξέβαλον, τὴν μερίδα τοῦ Ἰούδα ἐξελέξαντο καὶ τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς παρεδόθησαν, τέκνα ὀργῆς καὶ κατάρας ἐγένοντο καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπεβλήθησαν, στασιάζουσαι κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ἑωσφορικῆς ἐπάρεσης καὶ ἐξ ἐγωϊστικοῦ κοσμικοῦ ἀναρχικοῦ φρονήματος.

Ἀλλὰ καὶ πᾶς ὅστις τὸ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας φρόνημα αὐτῶν ἀσπάζεται καὶ εἰς θρησκευτικὴν ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῶν εὐρίσκειται καὶ ὅλος ὡς χριστιανὸς λογίζεται ἢ ὡς Μοναχὸς ἀποδέχεται, τὸν αὐτὸν ἄλυτον ἀφορισμὸν καθ' ἑαυτοῦ ἐπισύρει, κατὰ τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, καὶ τὰς συνεπείας τοῦ βαρυτάτου τούτου ἐπιτιμίου ὑπέχει.

Ταῦτα δὲ μετ' ἄλλους ψυχῆς καὶ οὐδύνης, ἐπὶ τῇ ψυχικῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἱρημένων τέως Μοναχῶν, ἀνακοινουμένη ἡ Ἱερά Σύνοδος πρὸς πάντα τὰ πιστὰ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, παραγγέλλει αὐτοῖς πείθεσθαι καὶ ὑπεῖκιν τις θεόθεν τεταγμένοις πνευματικοῖς ἡγουμένοις καὶ μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλ' ἐν ταπεινώσει πνεύματος καὶ ἐν ὑπακοῇ ἀποδέχεσθαι τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ θεοστηρίκτου στύλου τούτου καὶ ἐδραϊώματος τῆς ἀληθείας.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ ἡ παρ' ἡμῶν εὐλογία

εἴη μετὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας, τέκνων καὶ τῶν ἀγαπώντων τὴν εἰρήνην. Ἀμήν

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Πρόεδρος

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Κορινθίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† Ὁ Καρυστίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Ἡλείας ΑΝΤΩΝΙΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δημητρίου

ΑΙΤΙΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ 1821*

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
καὶ σάν πρῶτ' ἀνδρειωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε ἐλευθεριά!!

Τοὺς στίχους τούτους τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ προτάσσω σήμερον, προκειμένου, καθ' ἡγήμεραν τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων τῶν ὀλικῶν ἐνασχολήσεων ὀφείλει νὰ ἀρίσταται καὶ πρὸς ὑψηλοτέρους καὶ ἰδανικωτέρους δρίζοντας νὰ ἵπταται, προκειμένου, λέγω, ν' ἀφιερῶσω καὶ ἐγὼ ὀλίγας στιγμὰς, ἵνα ἐξετάσω, ὅσον αἱ ἀσθενεῖς μου δυνάμεις ἐπιτρέπουσι, πῶς ἐγεννήθη καὶ πῶς ἠνδρώθη εἰς τὸ ἔθνος μας ἡ ἐλευθερία αὕτη, τὴν ὅποιαν τόσον ἐξυμνεῖ ὁ μέγας Σολωμός, ἡ ἐλευθερία αὕτη, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὁποίας ἡμεῖς ζῶμεν σήμερον καὶ ἀπολαμβάνομεν τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον δὲν ἔχει μόνον ἀνάγκην τροφῆς διὰ νὰ ζήσῃ, οὔτε μόνον ὀλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐκ φύσεως ἐπλάσθη νὰ ἐπιζητῇ τὴν πλήρωσιν καὶ ἄλλων πνευματικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες καθίστανται τόσῳ μᾶλλον ἐπιτακτικώτεροι, ὅσον τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εὐρύνεται, ἐξευγενίζεται καὶ ἐκπολιτίζεται, καὶ ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἀγαθὰ, ἄνευ τῶν ὁποίων

* Διάλεξις γενομένη ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ Ἀρτης τῇ 25 Μαρτίου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας.

ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀδίωτος, εἶναι ἡ ἐλευθερία.

Ἡ πρώτη ἔλλειψις, ἣν αἰσθάνονται λαοὶ κατορθώσαντες νὰ ἐξέλθωσι τῶν δρίων τῆς κινδυνώδους ζωῆς καὶ ταύτην ἐπιδιώκωσι νὰ πληρώσωσι, εἶναι ἡ προσωπική καὶ ἡ ἐθνική ἐλευθερία των. Ὑπὸ τὴν σκέπην ταύτης, τὴν ὅποیان ἀπέκτησαν οἱ πρόγονοὶ μας διὰ μόχθων, θυσιῶν καὶ αἱμάτων κατώρθωσαν νὰ δημιουργήσωσιν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ χαράξωσι διὰ τῶν ὑπερόχων διανοιῶν, τὰς ὁποίας ἐγέννησεν ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, τὴν ἀληθῆ δρόμον τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐξετάσωσιν δὲ καὶ νὰ λύσωσιν ὕψιστα προβλήματα, εἰς τὸ ποῦν, ὥστε μετὰ σεβασμοῦ πᾶς τις νὰ προφέρῃ τὰ ὄνόματά των σήμερον, μετὰ ὑπερηφανείας δὲ ἐθνικῆς ἡμεῖς νὰ διακηρύττωμεν ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι ἐκείνων.

Ἄλλὰ καὶ ὅταν ἐφθασαν χρόνοι χαλεποὶ, ὅταν τὸ δένδρον τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κατέπεσεν ὑπὸ τὸν βαρὸν πέλκεν των Ῥωμαίων, δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ συνεχῶς καλλιεργούμενον εἰς τὰς ψυχὰς των Ἑλλήνων ἀνεβλάστησε πάλιν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξήπλωσε τοὺς εὐρεῖς κλάδους του καὶ πρὸς τὴν ἀνατολήν καὶ πρὸς τὴν δύσιν, καὶ ἐκάλυπεν ὑπὸ τὰ παχύσκια αὐτοῦ φυλλώματα τὰ πνευματικὰ δημιουργήματα τῆς χρυσοῦς ἐποχῆς καὶ ἐπὶ χιλιετηρίδα δλόκληρον ἐπροστάτευσεν ἀπὸ τῶν παντοίων βαρβάρων ἔθνη καὶ λαοὺς.

Ἄλλ'

«ἤλθαν χρόνοι δύστυχοι, καιροὶ φαρμακωμένοι»

καὶ τὸ παρὰ τὸν Βόσπορον δένδρον τῆς Ἐλευθερίας ὑπὸ νέας ἀγριωτέρας θυέλλης παρασυρθὲν κατέπεσε καὶ αὐτό. Ἄγριος κατακτητῆς μὲ γυμνὴν τὴν βρομφαίαν εἰσήλθεν εἰς τὴν ἔνδοξον πόλιν καὶ ἄγρια τὰ αἱμοδόρα στίφη του καταλαμβάνουν μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐπαρχίας τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ παραδίδουν αὐτὰς εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν. Κλαῦσον, Ἑλλάς, ἡ ἀνεγείρασα ἀνδριάντας εἰς τοὺς ἐλευθερωτάς σου, τοὺς ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι τιμήσαντας τὸ ὄνομά σου. Κλαῦσατε, Ἑλληνες, οἱ λέγοντες ὅτι «οὐκ ἔστι χρυσοῦ τσορῦτον πλῆθος, οὐδ' ὑπὲρ γῆς, οὐδ' ὑπὸ γῆν, ὅσον δέξασθ' ἂν πρὸ τῆς ἐλευθερίας». Θρηνήσατε οἱ διαβεβαιούντες ὅτι «κοινῇ γνώμῃ ἀποθανεῖσθε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς ὑμῶν». Καὶ μαζί μὲ αὐτοὺς, μαζί μὲ τοὺς Ἑλληνας ἔκλαυσαν τότε καὶ αἱ εἰκόνας τοῦ θρυλλικοῦ Ναοῦ εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τοῦ Ἀγγέλου

«εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ πόλις νὰ τουρκέψῃ».

Ἐθρήνησεν ὅλον τὸ ἔθνος τὴν μεγάλην συμφορὰν καὶ τὴν νέαν αὐτοῦ ὑποδούλωσιν. Ναί! ἐθρήνησεν, ἀλλὰ δὲν ἀπέβαλε τὴν ἐλπίδα ὁ-

«πάλιν μὲ χρόνους μὲ καιροὺς πάλι δικὰ μας θάναι».

Καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην, ἥτις κατὰ τοὺς πρώτους

τοῦλάχιστον χρόνους τῆς δουλείας ἦτο ψιλὸς πόθος, δὲν ἐπαυσαν ἐπιμελῶς νὰ καλλιεργῶσι τὰ τρία κυριώτερα στηρίγματα, τὰ διασώσαντα ἀπὸ τελείαν ἐξαφάνισιν τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὰ ἀποτελέσαντα τοὺς ἰσχυροτέρους μοχλοὺς, διὰ τῶν ὁποίων ἂ ἐτρέπη ὁ βαρὺς λίθος, ὁ ἐπὶ αἰῶνας καταπιέζων τὸ ἀσθενές, ἀλλ' ἀντέχον στῆθος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ταῦτα εἶναι ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἀφ' ἑνός, ἡ Ἑλληνικὴ Παίδεια ἀφ' ἑτέρου, καὶ, τρίτον, ἡ μάχιμος δύναμις τοῦ ἔθνους.

Ὅτε ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ Βυζαντίου συνετρίβη καὶ ἡ ἑλληνικὴ σημαία αἱματόδροκτος ἐκυλίσθη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πορθητοῦ, οἱ Ἕλληνες, τὰ πάνθεινα ὑφιστάμενοι, ἀφοῦ ματαίως ἔτειναν ἱκετηρίους τὰς χεῖρας πρὸς τὰ κράτη τῆς Δύσεως, ἀφοῦ, κατὰ τὸν Σολωμὸν, «μὲ τὰ ροῦγα ματωμένα τρέχανε καὶ γυρεύανε σὶὰ ξένα χέρια δυνατά», ἀπεφάσισαν νὰ στρέψουν πρὸς ἑαυτοὺς τὰ πεπληρωμένα δακρῶν βλέμματά των καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἐνεργούντες νὰ ἐλπίσωσιν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν πόθων των, ἔχοντες ὡς μόνον προστάτην τὸν Θεόν, ὅστις ἀνταμείβει τὴν ἀρετὴν καὶ ἀποδίδει τὸ ἐκζητούμενον δικαίον.

Μοναχὴ τὸν δρόμον πήρες
ἐξανάρθες μοναχῇ
δὲν εἶναι εὐκόλες αἱ θύρες
ὅταν ἡ χρεῖα τῆς κόουταλῆ,

μετ' ἀπεριγράπτου λύπης φάλλει ὁ ἐθνικός μας ποιητής.

Ἐποφύροντες λοιπὸν καὶ ταλαιπωρούμενοι οἱ δυστυχεῖς βραγιάδες δὲν ἐζήτησαν ἀλλαγῶς νὰ στηριχθῶσι παρὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὅποیان εὐρισκόν τὴν παρήγορον ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Γένους καὶ ἐπὶ τὴν ὅποیان εἶχον πεποίθησιν, ὅτι εἰς εὐδίων λιμένα θά ὀδηγήσῃ τὸ διαρκῶς κλυδωνιζόμενον εἰς τὰ κύματα τῶν πικριῶν σκάφος τοῦ δυστυχοῦς ἔθνους. Ἄλλὰ καὶ ὁ Θεός, ὅστις κρίμασιν, οἷς μόνον αὐτὸς οἶδε, παρέδωκε τὸν περιοίσιον λαὸν εἰς τὴν φοδερὰν ταύτην δοκιμασίαν, δὲν ἄφησεν ἐντελῶς αὐτὸν νὰ καταστραφῇ, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι καὶ εὐσπλαγγνίᾳ ἐφώτισε Μωάμεθ τὸν πορθητὴν, νὰ σεασθῇ καὶ νὰ τιμήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Μωάμεθ, ὀξυδερκῆς πολιτικός, διακρίνων τὴν ἀνάγκην τῆς ἐν τῇ κράτει ὑπάρξεως τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου, τὴν ὠφέλειαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σχίσματος τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὅχι μόνον τὸ Πατριαρχεῖον καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ διετήρησε, ἀλλὰ καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ἄνδρα λόγιον ἔχοντα μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὸν λαόν, τὸν Γεώργιον Σχολάριον, τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀσθεντικῆς μερίδος, λίαν μεγαλοπρεπῶς ἐγκατέστησε καὶ διὰ μεγάλων τιμῶν

και υποσχέσεων περιέβαλε, δι' αυτοκρατορικής δὲ διαταγῆς ἐκανονίσθησαν αἱ σχέσεις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς πολιτείας.

Διὰ τῆς διαταγῆς ταύτης ὁ Πατριάρχης ἀφ' ἐνὸς ἀνεγνωρίζετο ὑπέρτατος ἀρχηγὸς ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐλάμβανε καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πολλῶν ὑποθέσεων ἀστικοῦ δικαίου, ἐφ' ἔσον οἱ διάδοχοι ἦσαν Χριστιανοί. Οὕτω δὲ ὁ Πατριάρχης δὲν ἦτο μόνον ἐκκλησιαστικός, ἀλλὰ καὶ πολιτικός ἀρχων, συγκεντρῶνων τὰ βλέμματα καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν σκλάβων, ἀληθῆς ἐθνάρχης τοῦ ὑποδοῦλ θέντος Ἑλληνισμοῦ. Οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν ἐπίσκοποι συμφῶνως μὲ τὴν διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Πατριάρχου δὲν εἶχοι μόνον ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ καὶ πολιτικὴν, προεδρεύοντες τῶν κατὰ τόπους πνευματικῶν λεγομένων δικαστηρίων, ἀστικῶν ὑποθέσεων, ὧν ἡ ἀπόφασίς μόνον ἐνώπιον τῆς μεγάλης Συνόδου τῶν Πατριαρχείων, ὡς εἰς ἐφετεῖον, ἐξεκαλεῖτο· εἰς αὐτοὺς δὲ κατέφευγον οἱ Χριστιανοὶ διὰ νὰ λύσουν τὰς διαφορὰς των καὶ παρ' αὐτῶν ἐζήτουν καὶ ἐλάμβανον συμβουλήν καὶ προστασίαν καὶ ἐξ αὐτῶν γλυκοὺς καὶ παρηγορητικοὺς λόγους ἤκουον. Οὕτω δὲ βλέπομεν, ὅτι οἱ μὲν Ἐπίσκοποι συνήνωσαν πολιτικῶς καὶ πνευματικῶς τοὺς ὑποδοῦλους Ἕλληνας καὶ ἐγένοντο ἡ παρηγορία αὐτῶν, οἱ δὲ ἄλλοι κληρικοὶ δὲν ὑπέστησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν εὐεργετικὴν ταύτην δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ ὑποδοῦλου ἔθνους· συμπάσχοντες μετὰ τοῦ λαοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκοντο εἰς διαρκῆ ἀναστροφήν, πλήρεις πατριωτισμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως, ἀγάπης δὲ καὶ λατρείας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν Ἑλληνισμόν, μετέδιδον εἰς αὐτὸν τὰ συναίσθηματά ταῦτα καὶ ἀκαταπαύστως παντοειδῶς εἰργάζοντο νὰ συγκρατήσουν αὐτὸν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του καὶ διαρκῶς προσεπάθουν νὰ ἀναζωπυρώσουν τὴν ἀκοίμητον σπιθαμὴν τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία εἶχε καταπλακῆ ὑπὸ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς τέφρας.

Ἄν καὶ πολλαῖς ἐκινδύνευσε καὶ ἐκλυδωνίσθη εἰς πολλοὺς κατακλυσμοὺς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἂν καὶ νέοι Νέρωνες καὶ Διοκλητιανοὶ ἐνεφανίσθησαν, ἐν τούτοις ὅμως ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δὲν ἀφήσε ταύτην νὰ ἐξαφανισθῆ, ἀλλὰ καθὼς οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, παρ' ὅλους τοὺς διωγμοὺς, ἐπληθύνοντο, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες διωκόμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι στερρότερον συνεδέοντο μὲ τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ μεγαλυτέρας πεποιθήσεως ἀπέβλεπον εἰς αὐτὴν ὡς εἰς κισῶτόν, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐσφύζοντο ἐκ τοῦ μεγάλου κατακλυσμοῦ καὶ εἰς εὐδινὰ λιμένα θὰ προσωρμίζοντο. «Μεταξὺ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Θεοῦ του, λέγει ὁ ἱστορικός Σπυρ. Λάμπρος, μεταξὺ τῶν ἐλλήνων καὶ τῶν ἁγίων του εἶχεν ἐδραιωθῆ διὰ πίστewς μακρῶν αἰώνων ἀδιάσειστος ἀλληλεγγύη. Διὰ τοῦτο ὁ σκλάβος Ἕλληνας ἐπίστευεν, ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ Θεὸς του, δὲν ἠδύνατο οἱ ἄγγελοι του νὰ ἐγκαταλίπωσιν αὐτὸν ἕως τὸ τέλος καὶ

ἐξάπαντος θὰ ὤριζετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ εὐλογημένη ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἀνελάμβανε τὸν ἄγωνα καὶ θὰ ἀπέπικτα τὴν πολυπόθητον ἐλευθερίαν». Παρηγορεῖτο λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, παρηγορεῖτο ὑπὸ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς παρηγόρει αὐτοὺς καὶ φανταζόμενος τὰς εἰκόνας θαυματούρας ἔλεγε·

«σώπασε, κυρὰ δέσποινα, μὴ κλαῖς καὶ μὴ θαυμάζεις, πάλι μὲ χρόνους μὲ καιροὺς πάλι δικὰ μας θάνατο».

Καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίστιν ταύτην ὄχι μόνον διετήρησε μέχρι τῆς ἀναστάσεώς του ὁ ὑπόδοῦλος Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς ἐνίσχυε αὐτήν καὶ καθημερινῶς προσεπάθει νὰ τὴν μεταβάλῃ, εἰς πραγματικότητα.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ μία δύναμις, ἡ συγκρατοῦσα καὶ διατηροῦσα τὸν Ἑλληνισμόν ἢ θερμαίνουσα καὶ ἐνισχύουσα τὸν πατριωτισμὸν του καὶ ἡ παρασκευάζουσα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ σκλαβωμένου ἔθνους. Αὐτὸ τὸ τετιμημένον ἔσπον, * ἀπῆλλαγμένον κακίων καὶ μικροφιλοτιμιῶν, ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα ἰδανικά, ταλαιπωρούμενον μαζὶ μὲ τοὺς σκλάβους, παρ' ὅλην τὴν ἀμάθειαν, ἀλλὰ μὲ θαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος του, ἐσφυρηλάτει τὰ ἐργαλεῖα ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐθραύοντο αἱ ἀλύσεις τοῦ δεσμώτου Ἕλληνος καὶ θὰ ἐξήρχετο ἀπὸ τὰ ἱερά τῶν Ἑλλήνων κόκκαλα ἡ θεία ἐλευθερία.

* *

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ σταματήσωμεν ἐδῶ. Τὰ αἰτία τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους μας σκιαγραφοῦντες δὲν πρέπει, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παραλείψωμεν ἓνα ἄλλον σοβαρὸν παράγοντα συντελέσαντα εἰς ταύτην, καὶ οὗτος εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία.

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν μέριμναν μεγάλων Πατριαρχῶν καὶ σοφῶν πνευματικῶν τοῦ ἔθνους ἀρχηγῶν δεμορφώθησαν ὅλιγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀχανῆ ἐκείνην ἔρημον τοῦ Γένους αἱ μυροδόλοι καὶ δροισιτικαὶ δάσεις τῶν πολλῶν ἐκπαιδευτηρίων, εἰς τὰ ὁποία τὸ ἔθνος εὗρεν ἀναψυχὴν καὶ διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωσε νὰ ὑπερτερῆσῃ πνευματικῶς τοῦ κατακτητοῦ. Ἡ Ἐκκλησία δηλαδὴ τῆς ὑποδοῦλου Ἑλλάδος, κατανόησασα τὴν ἐπίδρασιν τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἐπὶ οἰουδήποτε ἔθνους, μεταδίδει εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ διδάσκει τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τοῦ ἔθνομαι, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ἔθνος ἐσώθη. Καὶ οὕτω βλέπομεν μετὰ τὴν ἄλυσιν καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῶν Ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐν Κωνσταντινῶν, ἐν Ἐπιφανείῃ, ἐν Ἰωαννίνοις, ἐν Λαρίσσοις, ἐν Τρικινάλοις καὶ ἄλλαχοῦ. Ἐπιφανεῖς δὲ διδάσκαλοι μετέδιδον τὰ φῶτα τῆς παιδείας εἰς τοὺς διψῶντας Ἕλληνας, ὡς εἶνε ὁ ἱερωμένος Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Γκούμας καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους, ἐπιφανῶν καὶ ἀσήμων, ἐξ ἴσου ὅμως καὶ τῶν τελευταίων τούτων σπουδαίων, ὧν τὰ ὀνόματα καὶ τὴν δρᾶσιν διὰ

* Τὴν διάλεξιν παρηκολούθησαν καὶ οἱ Ἱεροσπουδασταί.

νά αναφέρω θά ειχον ανάγκην μεγαλυτέρας τῆς σημερινῆς ἐργασίας. Οἱ ἀκάματοι οὗτοι σκαπα εἰς τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, οἱ ὅποιοι μὲ κίνδυνον αὐτῆς τῆς ζωῆς των ὑπέσκαπτον τὰ θεμέλια τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, φέροντες βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν των τὴν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ τὴν συνείδησιν, ὅτι εἶχον πατρίδα καὶ δικαίωματα ἐπ' αὐτῆς, μετέδιδον τὴν πίστιν των ταύτην εἰς τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν καὶ ἐχάρασσαν διὰ τῶν ἀτελῶν, ἀλλὰ μεστῶν δυνάμειος λόγων των τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ἐλευθερίας. Εἶνα: δὲ γνωστὸν εἰς ὑμᾶς τὸ πρῶτον τοῦ Πολέμου, εἰς τὸ ὅποτον μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα περιγράφεται ἡ δρᾶσις τοῦ Ἑλληνοῦ ἱεροδιδασκάλου:

«Ἀπ' ἔξω μαυροφῶρ' ἀπελπισιά
πικρῆς σκλαβιάς χειροπιαστὸ σκοτάδι,
καὶ μέσα στὴ θολόκτιστη ἐκκλησιά,
στὴν ἐκκλησιά πού πέρνει κάθε βράδυ
τὴν ὄψη τοῦ Σχολειοῦ,
βραχνά ὁ παπᾶς, ὁ δάσκαλος ἐκεῖ
θεριεύει τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα
μὲ λόγια μαγικά·
ἐκεῖ ἡ ψυχὴ πικρότερο ἀγροικιά
τὸ πόνο τῆς σκλαβιάς της, ἐκεῖ βλέπει
τί ἔχασε, τί ἔχει καὶ τί πρέπει»

Ἴδου λοιπὸν ὁ δεῦτερος παράγων ὁ παρασκευάσας εἰς ἐξέγερσιν τὸ ὑποδουλωθὲν ἔθνος. Ἄλλὰ δὲν δυναμέθα νὰ σταματήσωμεν. Θά ἦτο ἀσέβεια πρὸς τοὺς ἀνδρας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, ἀποτελέσαντες τὴν μάχιστον δύναμιν τοῦ ἔθνους, κατέστησαν τὸ φρόνητρον τῶν τούρκων καὶ ἡ πρωτοπορεία τοῦ ἐπαναστατήσαντος Ἑλληνισμοῦ. Καὶ αὗτοι εἶναι οἱ κλέφται καὶ οἱ ἀρματωλοί.

Κατὰ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς δουλείας καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς κατακτησεως, ὡς ὁ Παπαρρηγόπουλος λέγει, εὐρέθησαν ἀνδρες, οἵτινες δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσουν ὑπὸ τὴν πτέρναν τοῦ κατακτητοῦ, οἵτινες δὲν ἔκυπτον τὸν αὐχένα, ἀλλὰ ἔχοντες γενναίαν τὴν καρδίαν αὐτῶν ἔσπευδον εἰς τὰ ὄρη καὶ οἱ δούλοι μετεθάλλοντο αἴφνης εἰς φοβεροὺς αὐθέντας καὶ ἐγίνοντο κλέφται. Ἀσφάλειαν καὶ ἐλπίδα εἶχον οὗτοι τὸ ἔπλον, συντρόφους τοὺς λύκους καὶ τὰ ἄγρια θηρία καὶ κατοικίαν τὸ βουνόν.

«Μαύο' εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά,
στοὺς κάμπους πέφτει χιόνι,
στὰ ἔρημα στὰ σκοτεινὰ
ὁ κλέφτης ξεσπαθώνει.
Παλάτι ἔχει τὸ βουνὸ
καὶ σκέπασμα τὸν οὐρανὸ
καὶ ἐλπίδα τὸ τουφεκέκι».

Χώρα, ἥτις ἀπὸ τῶν ἀρχαιστάτων χρόνων ἐγέννησεν ὑψηλόφρονας ἀνδρας, τῶν ὁποίων ἡ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τάσις ἐκίνησε τὸν θαυμασμόν τῶν ἱστορι-

κῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ παραγάγη καὶ νῦν τοιούτους δυσανασχετοῦντας ἐκ τῆς δουλικῆς ταύτης καταστάσεως.

«Μάνα, σοῦ λέγω δὲ μπορῶ τοὺς τούρκους νὰ δουλεύω,
δὲν ἠμπορῶ δὲν δύναμαι, ἐμάλλιασε ἡ καρδιά μου,
θὰ πάρω τὸ ντουφεκέκι μου νὰ πάω νὰ γίνω κλέφτης»

ἐφώναζεν ὁ φιλελεύθερος Ἑλληνας.

Τοιοῦτον βίον ζῶντες καὶ μὲ τοιαῦτα φρονήματα ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας ἐμποτισθέντες οἱ ὀρεσβῖοι οὗτοι μαχηταί, ἀπετέλεσαν τὸν κεχυρμένον σπινθηρα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνεφάνη ἡ Ἑλληνικὴ Ἑλευθερία.

Τοσοῦτον δὲ ἐπικίνδυνον ἀπέβησαν εἰς τὴν Τουρκίαν, ὥστε ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις λίαν ἐνωρῆς τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιουμένη, ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὰς μαχίμους ἐκείνας δμάδας τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, συγκροτήσασα ἐξ αὐτῶν σώματα ἀποτελούμενα μόνον ἐξ Ἑλλήνων καὶ οἱ ὅποιοι ἐλέγοντο ἀρματωλοί! Ἄλλ' οὔτε ὄλοι οἱ κλέφτες ὑπετάγησαν, οὔτε ὄλοι οἱ ἀρματωλοὶ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν τουρκικὴν Κυβέρνησιν καὶ, καθὼς λέγει ὁ ἱστορικὸς Παπαρρηγόπουλος, ἡ μετάδασις αὐτῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς ιδιότητος εἰς τὴν ἄλλην ἀπέβαινε τόσοσιν συχνή, ὥστε τὰ ἐπωνύμια ἐκείνα κατήνησαν νὰ ἐκλαμβάνωνται τὸ ἐν ἀντί τοῦ ἄλλου καὶ ἐκ παραλλήλου νὰ ἀποδίδωνται εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

«Στὸ Λοῦρο, στὸ Εἰρηόμερο ἀρματωλὸς ἐστάθη,
στὰ Χάσια καὶ στὸν Ὀλυμπο δάδεκα χρόνους κλέφτης»

μᾶς διαβεβαιῶσι ὑπερήφανος ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους τούτους μαχητάς. Καὶ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως, πῶς ἦτο δυνατὸν ὁ Ἑλληνας, ὁ ὅποιος τόσοσιν ἐμίσει τοὺς τυράννους, νὰ συνθηκολογήσῃ μετ' αὐτῶν καὶ νὰ πολεμᾷ κατὰ τῶν ἀδελφῶν του; Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ συνδέωνται οἱ Ἑλληνες διὰ τοῦ κοινοῦ πρὸς τοὺς τούρκους μίσους καὶ διὰ τῆς κοινῆς πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπης;

Ἴδου λοιπὸν, ὅποιοι ἦσαν αἱ κυριώτεραι δυνάμεις αἱ συγκατήσασαι τὸν ἔθνομον τῶν ὑποδουλωθέντων Ἑλλήνων, αἱ ἀναζωπυρώσασαι τὴν σπ.θαν.τῆς ἐλευθερίας καὶ παρασκευάσασαι τὴν ἀνάστασιν τῆς πατρίδος μας: ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία ἀφ' ἑνὸς, καὶ οἱ ἰντιπρόσωποι τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας, οἱ ἀρματωλοὶ δηλαδὴ καὶ οἱ κλέφται ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι, ἔταν ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς ἐξεγέρσεως, σύσσωμον τὸ ἔθνος ἐκείνο πρὸς τὴν πρώτην γραμμὴν μαζί μὲ τοὺς ἀρχηγούς του. Καὶ, καθὼς λέγει πού ὁ ἱστορικὸς Λάμπρος, δὲν ὑπῆρχον ἱερεῖς, δὲν ὑπῆρχον διδάσκαλοι, δὲν ὑπῆρχον πλοῦσιοι, δὲν ὑπῆρχον πτωχοί, ἀλλ' ὄλοι ἦσαν ἐν καὶ ἐλέγοντο στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ναί, ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλαίει
κάθε τέκνο σου μ' ὄρμη
κι' ἀκατάπαυστα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη ἢ τὴ θανά.

ὑπερηφάνως ψάλλει: ὁ ποιητής μας.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἐτόλμησαν νὰ παραγνωρίσουν τὰς δυνάμεις αὐτὰς καὶ νὰ ἀποδώσουν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς ἄλλα αἰτία. Ὑπήρξαν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀνεξήτησαν τὰ αἰτία τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ ἔθνους οὐχὶ εἰς τὸν διαρκῆ πόθον τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς τὸν ὑπέρμετρον πατριωτισμὸν τοῦ Ἑλλήνος, διατηρούμενον καὶ ἐν:σχυρόμενον ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας, ἀλλὰ εἰς ἄλλα αἰτία ὀλισθητικὰ καὶ συμφεροντολογικὰ. Ἐίδον τὸ πᾶρος, Ἕλληνες αὐτοί, νὰ συκοφαντήσουν τὸ τίμιον ἔργον ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι προσέφερον πᾶν ἔτι εἶχον διὰ τὴν ἐτοιμάσασιν τὴν γωνίαν ταύτην τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἐλευθέραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς τόσον ἠσύχως, ἀλλὰ καὶ μὲ τόσον πολλάκις ἐλαφρὰν τὴν συνειδησὶν φιλοσοφοῦμεν. Οἱ Ἕλληνες, κατ' αὐτούς, δὲν εἶχον συνειδησὶν τῆς πατρίδος των, δὲν ἠσθάνοντο τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ὕλη καὶ τὰ ὀλισθητικὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων παρεσκύευσαν τὴν Ἐπαναστάσιν. Ἡ ὕλη καὶ τὰ συμφέροντα ἐξηνάγκασαν τὸν Σκουφᾶν, τὸ τετιμημένον αὐτὸ τέκνον τῆς πόλεώς μας, τὸν καταδιωχθέντα ὑπὸ τῶν τούρκων ἐξ αὐτῆς, καὶ τὸν Τσακάλωφ, τὸν ὡς ἐκ θαύματος ἐλευθερωθέντα ἐν Ἰωαννίνοις ἐκ τῶν ὀνύχων αἰμοδόρου ἡγεμονίσκου, νὰ συμπήξωσιν ἐταιρειάν καὶ νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν των. Τὰ συμφέροντα ἔκαμαν τὸν Ῥήγαν νὰ φωνάζῃ:

«Καλλίτερα μιᾶς ὥρας ἐλευθερῆς ζωῆς,
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακῆ!»

Αὐτὰ ἐξηνάγκασαν τὸν Τζαβέλαν νὰ γράψῃ εἰς τὸν Ἄλφ-πασσᾶν κρατοῦντα αἰχμάλωτον τὸν υἱόν του, ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται περὶ αὐτοῦ, διότι, ἂν νικήσῃ, θέλει ἔχῃ καὶ ἄλλα παιδιά, καὶ ὅτι ὁ υἱός του, ἐὰν δὲν προτιμᾷ νὰ θυσιασθῆ διὰ τὴν πατρίδα του, εἶναι ἀνάξιος νὰ λέγῃται υἱός του!

Αὐτὰ παρεκίνησαν τὴν Μίσχω Τζαβέλλα νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἴδιον ἀπειλοῦντα νὰ σφάξῃ τὸν υἱόν της: «Παρακαλῶ στείλε καὶ σὲ μὲν ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ σῶμα του νὰ τὸ φάγω, παρὰ νὰ μοῦ προδώσῃ τὴν πατρίδα!» Ἡ ὕλη καὶ τὰ συμφέροντα ἀνεβίβασαν τὸν Πατριάρχην εἰς τὴν ἀγχόνην, ἔφερον τοὺς ἱερολοχίτας εἰς Δραγατσάνι, ὠδήγησαν τὸν Διάκον εἰς τὴν πυρᾶν, αὐτὰ προσέφερον τὸ Μεσολόγγι ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος!

Αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν.

Τίνος Ἕλληνας δὲν πάλλεται ἀπὸ ἀγανάκτησιν ἢ καρδία, ὅταν ἀκούῃ, ὅτι μὲ τόσην ἀσέβειαν κρίνεται τὸ ἔργον ἐκείνων, οἵτινες φωνάζοντες «ἐλευθερία ἢ θάνατος» ὠνειροπόλησαν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ ἐνδοξὴν

ἐφραντάσθησαν τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὅποιον ἐπότισαν μὲ τὸ αἷμά των, τόσον μέγα, ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ εἰς τοὺς κόλπους του ἕλα τὰ τέκνα τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος;

Ποῖα ἀγνή Ἑλληνικὴ ψυχὴ δὲν αἰσθάνεται ἱερὰν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διαμαρτυρηθῆ διὰ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν τοῦ προσφάτου παρελθόντος; Τί δὲ νὰ λέγωσιν αἱ σκιάι ἐκεῖναι, αἰτίνας ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Ἑλληνικοῦ πανθέου ἐλέπουσι μὲ πόσην ἀγνωμοσύνην κρίνομεν τὸ τετιμημένον ἔργον των; Τὰ ὀλισθητικὰ αἰτία, κύριοι, οἰουδήποτε ἱστορικοῦ γεγονότος εἶναι δευτερεύοντα, οὐδὲ δύνανται τόσον νὰ μεταβάλλουν ἱστορικὰς καταστάσεις, ὅσον τὰ ἠθικά, ἅτινα περισσότερον συγκλονίζουσιν καὶ συνταράσσουσιν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ τὴν καθιστοῦν ἱκανὴν νὰ θυσιάσῃ τὸ πᾶν πρὸς ἐπιτυχίαν μιᾶς ὑψηλοτέρας ἰδέας. Ὅταν δὲ ἐξετάζωμεν τὰ διάφορα ἱστορικά γεγονότα, νομίζω ὅτι πρῶτον πρέπει νὰ ἀναζητήωμεν αἰτία ψυχικά, δυνάμεις πνευματικὰς, καὶ ὕστερον ὀλισθητικὰς. Εἰς τὸ προκείμενον δὲ γεγονός τὰ αἰτία εἶνε ὄχι μόνον ψυχικά, ἀλλὰ καὶ ἠθικά, εἶνε ἡ θρησκεία δηλαδὴ καὶ ἡ παιδεία, ἅτινα ἐγέννησαν τὴν ἐλευθερίαν καὶ κατέστησαν ταύτην τὸ ἰδανικόν, τὸ ὅποιον ἔκαμε τοὺς Ἕλληνας νὰ μεταβληθοῦν εἰς αὐθέντας καὶ ὠδήγησε τοὺς ὑπερασπιστάς του εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ πολεμοῦν ὡς ἥρωες.

Πρὸ τοῦ ἠρώου λοιπὸν τούτων, θυσιασθέντων ὑπὲρ τοῦ ἰδεώδους τῆς ἐλευθερίας, ἅς κλῖνῃ τὸ γόνυ πᾶς Ἕλληνας: σεῖς δέ, φίλοι μαθηταί, ἐξερχόμενοι τοῦ ἱεροῦ τούτου ἰδρύματος, εἰς τὸ ὅποιον ποτιέσθε μὲ τὰ νάματα τῆς θρησκείας τοῦ γλυκυτάτου μας Ναζωραίου καὶ τῆς ἀθανάτου ἑλληνικῆς παιδείας, διαδώσατε ταῦτα εἰς τὴν νεολαίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀναλάβητε νὰ διαπαιδαγωγήσητε, διδάξατε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, νὰ θυσιάζῃται διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Μὴ λησμονήτε ὅτι, καθὼς αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις, ὅπως ἐλέγομεν ἄλλοτε, εἶναι ἐχθρικαί, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ ἀπόλυτος ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, οὕτω καὶ αἱ ἐθνικαὶ σχέσεις θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι βάρβαροι, ἐφ' ὅσον ἕκαστον ἔθνος δὲν θὰ θεωρῆται ὡς ἠθικὸν πρόσωπον ἀπαραβίαστον καὶ ἱερόν. Σκεφθῆτε, ὅτι, παρὰ τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἔχετε ὡς ἀνθρωπιστικοὶ διδάσκαλοι, ἔχετε καὶ τοιαῦτα πλέον σπουδαιότερα ὡς ἐθνικοὶ διδάσκαλοι.

Σκεφθῆτε, ὅτι ἡ ἀσχροκέρδεια τῶν ἐθνῶν δὲν ἔλειψε, καὶ προσπαθήσατε νὰ θωρακίσῃτε τὸν Ἕλληνα μὲ διάπυρον πατριωτισμὸν, νὰ τὸν κάμῃτε ἄτρωτον κατὰ πάσης ἐχθρικής προσβολῆς, νὰ ἐμβάλῃτε δὲ εἰς αὐτὸν τὴν πίστιν, ὅτι ἡ Πατρίς εἶναι ἀπολύτως σεβαστὴ παρὰ πάντων, νὰ διδάξῃτε δὲ ὅτι ἡ κατ' αὐτῆς προσβολὴ εἶναι, κατὰ τὴν διεθνή τάξιν, ἐγκλήμα τόσον βαρὺ, ὅσον ἡ ἀνθρωποκτονία καὶ ἡ κλοπὴ ἐν τῇ κοινωνικῇ τάξει.

ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ φιλελευθέρου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος γίνεσθε στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος, καὶ ἐν ἀνάγκῃ πέσατε χάριν τῶν ἰδανικῶν τούτων. Κλείσατε εἰς τὴν ψυχὴν σας τὴν Ἑλλάδα μας καὶ θὰ αἰσθανθῆτε, ὅπως ὁ ποιητὴς λέγει, νὰ λαχταρᾷ μέσα σας κάθε εἶδους μεγαλεῖον, καὶ τὴν λαχτάρᾳ αὐτὴν διὰ τὴν Πατρίδα μας μεταδώσατε εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ νὰ εἴσθε βέβαιαι ὅτι προσφέρετε τὴν μεγαλειτέραν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἔθνος. Ὑπενθυμίζοντες δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἥρωας τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ προσφάτου παρελθόντος, μὴ παραλείπητε νὰ διακηρύττητε, ὅτι οἱ ξύλινοι σταυροί, τοὺς ὁποίους ἐκάμαμεν ἀπὸ τὰς κάσες τῶν φυσιγγίων καὶ οἱ ὅποιοι δεικνύουν τοὺς τάφους τῶν τιμημένων νεκρῶν μας ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ, δὲν θὰ σαπήσουν, ἀλλὰ μαρμαρωμένοι θὰ περιμένουν νὰ τοὺς ἀνυψώσῃ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης. Προσπαθήσατε νὰ δημιουργήσατε νέους ἥρωας, μὲ πλήρη συνείδησιν τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας, διότι δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τοιούτων ἡ ἀγαπημένη μας πατρίς.

Γ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Καθηγητὴς ἐν τῇ Ἱερατικῇ Σχολῇ Ἄρτης

Ο ΚΛΗΡΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΙ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΙΟΥ)

Α΄.

Ἡ δράσις τοῦ Ἄρτης Ἱεράρχου Ἰγνατίου.

Τῷ 1792 Μητροπολίτης Ἄρτης ἦν ὁ Μακάριος ὑπογραφόμενος ἐν σιγγιλιῶδει πατριαρχικῷ γράμματι ὡς συνοδικὸς ἐπὶ Νεοφύτου ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀθηῶν Βενέδικτον, δι' οὗ ἡ Μονὴ τῆς Καισαριανῆς ὑπετάσσετο τούτῳ. Τὸν Μακάριον διεδέξατο ὁ Ἰάκωβος ὡς Μητροπολίτης Ἄρτης καὶ τοῦτον ὁ πολιτικώτατος, ὁ σφώτατος, ὁ φιλογεστάτος, ὁ δραστηριώτατος Ἱεράρχης Ἰγνάτιος. Ὁ Ἰγνάτιος κατήγετο ἐκ Μιτυλήνης (ἀρχεῖον Μητροπόλεως). Πρὸ τοῦ 1798 διωρίσθη Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, διότι ἐν τινι καταλόγῳ, ἀποκειμένῳ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως, φέρεται, ὅτι τῷ 1798 ἐχειροτόνησεν ἱερομόναχον ἐν τῇ Μονῇ Μυρτιάς τὸν Παγκράτιον Ἰωάννου. Ὅτε ὁ τύραννος τῆς Ἡπείρου Ἀλῆ Πασσᾶς τῷ 1798 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Πρεβέζης ὑποστηριζομένης ἐπὶ 300 γάλλων καὶ 400 κατοίκων, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ἱεράρχην Ἰγνάτιον διὰ νὰ καταπέσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ παραμείνωσιν ἐν Πρεβέζῃ ὑπισχνόμενος αὐτοῖς, ὅτι θὰ σεβασθῇ τὴν θρησκείαν των, τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν καὶ περιουσίαν των, καὶ οὕτω ἐπελευθέρωσεν ἐκ τῶν προτροπῶν αὐτοῦ διχοστασίας μεταξὺ κατοίκων καὶ γάλλων, ὅτε τὴν 23ην Ὀκτωβρίου οἱ Ἄλβανοὶ προσέβαλον τὴν

πόλιν, οἱ κάτοικοι ἐγκατέλειψαν τοὺς συμμάχους των γάλλους, οἵτινες τότε συνθηκολογήσαντες μετὰ τοῦ τυράννου παρέδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ κάτοικοι παρ' ἑλας τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἰγνατίου, κατσαφάγησαν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, καθὼς καὶ οἱ ἐκ Βονίτσης ἐπιστρέψαντες 200 τὸν ἀριθμὸν προτροπῆ αὐτοῦ τοῦ Ἰγνατίου, ἔπου εἶχον καταφύγη.

Ἄρα γε ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Ἰγνάτιος ἐξηπατήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ δίδοντας ὑποσχέσεις πάντοτε πρὸς κατόρθωσιν τῶν σχεδίων του καὶ ἀκυροῦντος ταύτας; Ἡ, ὡς ἐψέξαν οἱ ξένοι ἱστορικοὶ τὸν Ἰγνάτιον, ἐξυπηρέτει τὰ συμφέροντα τοῦ τυράννου ἀσχετῶς πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους; Ἡ ἐκ φόβου πεζόμενος ὑπ' αὐτοῦ; Ὅτι ὁ Ἰγνάτιος τυφλῶς ἐξυπηρέτει τὰ κατακτητικὰ τοῦ τυράννου σχέδια παρορῶν τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους δὲν εἶνε ἀληθὲς μαρτυρεῖ, ὅτι πολλοὶ τῶν τότε Ἑλλήνων ἐπίστευον, ὅτι, ἐὰν κολακεύσῃ τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Ἀλῆ ἡδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσι τοῦτον ὡς ὄργανον κατὰ τοῦ Σουλτάνου ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Γένους κατατυραννομένου δεινῶς, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἰγνάτιος κατεστρατηγήθη καὶ ἐπιέσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ καὶ κατόπιν θὰ ἴδωμεν πῶς ἦλθεν εἰς ρῆξιν πρὸς αὐτόν. Ἐπίσης ὁ αὐτὸς Ἀλῆς πολεμῶν τοὺς Σουλιώτας τῷ 1800-1803 διέταξε τὸν Ἰγνάτιον νὰ παραινέσῃ τοὺς κατοίκους τῆς Κασσιοπίας ἐπὶ ἀπειλῇ ἀφορισμοῦ νὰ μὴ συγκοινωνῶσι μετὰ τῶν Σουλιωτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀνηγέρθη ἡ ἐπ' ὄνομ' αὐτοῦ τῆς Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου Μονῆ παρὰ τὴν Βαρετάδα τοῦ Βάλτου. Ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ τοίχου κατέναντι τῶν βημοθύρων τοῦ ναοῦ ὑπεράνω τῆς πύλης, τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ νάρθηκος εἰς τὸν κυρίως ναόν, ὑπάρχει διὰ χρωστῆρος διὰ κεφαλαίων γραμμάτων ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «ἔτος 1800· Δεκεμβρίου 29 † ἀνηγέρθη καὶ ἀνιστορήθη ὁ θείος καὶ πάνσεπτος ναὸς τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἀρχιερατεύοντος κυρίου κυρίου Ἰγνατίου καὶ διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου ἡγουμένου Ἀγαπίου Ἱερομονάχου». Τῷ 1751 πρώτη Ἰουλίου ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Παρθένιος εἶχεν ἀγοράσῃ ἐν κτήμα (τσεφλίκιον) παρὰ τὴν Βόνιτσαν καλούμενον Παλήμπευ, ἐν ᾧ κατεσκεύασεν τὸν μύλον ἐν τῇ θέσει Λουτράκι, τὸν πύργον, τὸν κήπον καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ ἀποθανῶν καὶ ἐτάφη. Τὸ κτήμα τοῦτο, ὡς δεσποτικόν, ἐνέμοντο οἱ κατὰ καιροὺς Μητροπολίται Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου. Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς ἐν τῇ ἀπληστίᾳ του ἐπέβλεπε τὸν Ἰγνάτιον νὰ ἀνταλλάξῃ τοῦτο. Καὶ ἐπειδὴ δὲν συνήνεε ὁ Ἰγνάτιος, κατέλαθεν αὐτὸ ἀθθαίρτως. Ἐνεκα τούτου καὶ ἄλλων μετὰ τοῦ τυράννου προστριβῶν ὁ Ἰγνάτιος διαβλέπων, ὅτι ἡ ζωὴ του διατρέχει κίνδυνον, κατὰ τὸ 1807 κατέφυγεν εἰς Κέρκυραν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πίσσαν τῆς Ἰταλίας, διὰ νὰ ἀφιερῶσθαι δλοφύχως εἰς τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ ἔθνους. Τὸ Πατριαρχεῖον διώρισεν αὐτὸν Μητροπολίτην Οὐγγρὸβλαχίας. Κατὰ

τὸ 1815 διέτριβε καὶ πάλιν ἐν Πίση, ὅτε ὁ Πατριάρχης Κύριλλος ὁ ὅς ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν ἀναίρεσιν τῶν μεταρρυθμιστικῶν προτάσεων τοῦ Νεοφύτου Δούκα. Ὁ Ἰγνάτιος ἐδημοσίευσε τότε ἐν Πίση «Ἀπολογία κριτικὴν καὶ ἱστορικὴν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν συκοφαντιῶν τοῦ Νεοφύτου Δούκα». Τῷ 1820 ὁ Ἀθανάσιος Τσακάλωφ ἐν Πίση κατήχησε τὸν Ἰγνάτιον καὶ ἐμύησε τούτον εἰς τὰ μυστήρια τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, τῆς ὁποίας ἀπέβη ὁ «πολιτικὸς νοῦς». Ἐν Πίση συνέστη ὑπὸ τοῦ Ἰγνατίου, τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Καρατσᾶ ἑλληρικὸν Διευθυντήριον, ὅπερ, πλὴν τῶν εἰσπράξεων διαφόρων χρηματικῶν ποσῶν διὰ τὸν ἑλληρικὸν ἀγῶνα, εἰργάζετο, ἕως διαφωτισθῆ τὴν Εὐρώπην περὶ τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους κατὰ τοῦ Σουλτάνου (Φιλῆμ. Λοκίμ.). Ὅτε τῷ 1820 οἱ Σουλῶνται δυνάμει συνθηκῶν μετὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ ἐπανήλθον εἰς τὸ Σούλι, «διώρισαν ὀκταμελῆ προσωρινὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Νότην Μπότσαρην καὶ ἐπεμψαν ἀπεσταλμένους εἰς Πίσαν πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀρτης Ἰγνάτιον ζητοῦντες τὴν εὐλογίαν του, τροφὰς καὶ πολεμοφόδιον» (Παπαρρηγόπουλος). Ἐνεκα τῆς παιδείας του, τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν πολλῶν σχέσεων μετὰ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν πολιτικῶν ἐκτέθησαν φήμην εὐρωπαϊκὴν, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους. Ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 1821 συνήλθον οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου ἐν τῇ παρὰ τὸ Ἀΐγιον Μονῇ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου πρὸς σύσκεψιν ἂν ἔπρεπε νὰ ἀποδεχθῶσι τὰς προτάσεις τοῦ Παπαφλέσσα περὶ ἐκρήξεως τοῦ ἀγῶνος, ἀπεφάσισαν, ὅπως, πρὸ πάσης ἐνεργείας, ἀποστειλῶσιν ἐμπίστευτος εἰς Πίσαν διὰ νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Ἰγνάτιον, ἂν ἐν περιπτώσει ἐκρήξεως τῆς ἐπαναστάσεως θὰ εἶχον οἱ Ἕλληνες τὴν βοήθειαν τῆς Εὐρώπης, καὶ νὰ ἀναβληθῆ οἰαδήποτε κινήσεις μέχρις ἐπανόδου τῶν ἀπεσταλμένων αὐτῶν. Οἱ φιλικοὶ καταστρώσαντες τὸ οἰκονομικὸν των σχέδιον τῇ 1 Ἰουνίου 1820 προέτειναν, ὅπως ὁ Οὐγγροδραχίας Ἰγνάτιος καὶ ὁ Μαυροκορδάτος κατέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ συνεργήσωσιν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν, ὁ δὲ Ὑψηλάντης γράψῃ πρὸς τὸν Ἰγνάτιον νὰ ζητήσῃ χρήματα παρὰ τοῦ πρίγκηπος Ἰωάννου Καρατσᾶ διὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ κινήματος. Ὅτε δὲ ὁ Ὑψηλάντης ἐκήρυξε τὴν ἐπανάστασιν ἐν Βλαχίᾳ, οἱ ἐν Πίση καὶ δὴ ὁ Ἰγνάτιος, μετὰ δυσφορίας ἤκουσαν τὴν ἐπανάστασιν, φρονούντες, ὅτι ἦτο πρόωρος. Ἐνεκα τούτου, καὶ διότι δὲν ἠρωτήθη ὁ Ἰγνάτιος παρὰ τοῦ Ὑψηλάντου περὶ τῆς ἐκρήξεως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ διότι ἀκολούθως δὲν ἐκλήθη ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, δυσηρεστήθη κατ' αὐτοῦ, τὴν δὲ ψυχρότητα του δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ, ἀλλὰ δι' ἐπιστολῶν τὴν ἐξέφρασε πρὸς τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην. «... Καὶ ὡς Ἕλληνας δὲν εἰμπορῶ νὰ ἀγαπῶ τὸν ἀδελφόν σου (Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην) ἔπειτα ἀπὸ

τὸ ἐπιβλαβέστατον φέρισμόν του, καὶ τοὶ φίλον ἄλλοτε καὶ ὡς Μητροπολίτης τῆς Ρωσσίας δὲν ἔπρεπε νὰ γνωρίσω... Ὅτε οἱ Γραικοὶ δὲν ἤθελον κινήθῃ, ἂν δὲν ἐφαίνετο κατὰ κακὴν τύχην ἓνας Ὑψηλάντης... Ἰδοὺ διατὶ μισῶ τὸν Ὑψηλάντην, καὶ νομίζω αὐτὸν μόνον αἴτιον τοῦ κακοῦ, διότι αὐτὸς μόνος εἰμπόμενος νὰ κάμῃ τὸ μέγα τοῦτο κακὸν καὶ τὸ ἔκαμε ὄχι μόνον ἀνοήτως, ἀλλὰ καὶ μὲ κακίαν, ὡς φαίνεται εἰς τὰς προκηρύξεις του».

Τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἦτο πρόωρος καὶ εἶει νὰ ἀναβληθῆ, ὅπως ἀποχρώντως ἐτοιμασθῆ τὸ ἔθνος, εἶχον πολλοὶ λογάδες Ἕλληνες, ἐν οἷς καὶ ὁ Κοραΐς καὶ ὁ Μαυροκορδάτος. Τὸ κίνημα τοῦ Ὑψηλάντου ἐν ταῖς παραδουναβίαις χώραις πάντοτε κατεκρίθη καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκρηξιν καὶ ὡς πρὸς τὰ μέσα, ἄτινα μετεχειρίσθη ὁ Ὑψηλάντης. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰγνάτιος χαρακτηρίζει τοῦτο ἀνόητον ὅτι ἕμως μὲ κακίαν ἐπραξε τοῦτο ὁ Ὑψηλάντης δὲν εἶναι καθόλου ἀληθές.

Οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἐν γένει ὁ κόσμος κρίνουσι τὰ πράγματα ἐκ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Ἐπειδὴ τὸ ὑψηλάντικόν κίνημα δὲν εὐδωδῆθη, διὰ τοῦτο ποικίλαι κρίσεις δύνανται νὰ ἐξενεχθῶσιν. Οἱ ἐν Πίση ἐπεζήτησαν, ὅπως ὁ μὲν Ἰωάννης Καρατζᾶς ἀναλάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ Ἰγνάτιος τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Πῶς δὲ Ἰεράρχης, οἷος ὁ Ἰγνάτιος, ἐπέθει τὴν ἀρχηγίαν τῆς εἰς τὸν Οὐκουμηνικὸν θρόνον ὑποκειμένης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας; Πῶς, ἀφοῦ δὲν εἶχεν ἀνακηρυχθῆ εἰσέτι αὐτοκέφαλος; Ἀφοῦ δὲν συνετάχθη τὸ καταστατικὸν τῆς διοικήσεως αὐτῆς;

Ὁ ἐν Παρισίαις φίλος τοῦ Ἰγνατίου Πολυχρονιάδης, ἐκθειάζων τὸν Ἰγνάτιον, ἔγραφε πρὸς τὸν Ὑψηλάντην: «... Ἴσως ἡ Ἐκκλησιολογία σου δὲν γνωρίζεις πόσον ἀξίζει ὁ σοφὸς οὗτος ἀρχιερεὺς, πόσον τιμᾶται καὶ σέβεται ἀπὸ τοὺς φρονιμωτέρους ὁμογενεῖς καὶ ἄλλογενεῖς καὶ ἴσως εἴθετε κακῶς διατεθειμένος ἐναντίον του κατὰ λάθος, ἢ παρεξήγησιν. Δὲν ἠμπόρεῖς ὅμως νὰ ἀγνοῆς, ὅτι χαίρεται τὴν εὐνοίαν μεγαλοδυνάμου ἡγεμόνος (τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου) καὶ εἶναι φίλος στενὸς τοῦ σημαντικωτάτου ὑπουργοῦ του (τοῦ Νεσελρώδου). Ἐκτὸς τούτων τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πολὺ ἤδη εἰς τὰς περιστάσεις μας, ὁ σοφὸς οὗτος Ἰεράρχης σέβεται ἀπὸ τοὺς σημαντικωτέρους Εὐρωπαίους. Ὁ μεγαλίνους Τσιτσάκωφ μᾶς εἶπεν εἰς τὸ Παρίσι, ὅτι ἐν ὄσῳ δὲν ἀκούσῃ τὸν Ἰγνάτιον εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχει εἰς σκεδῆσαν ὑπόληψιν τὰ πράγματά μας, διότι ἡ ἀπουσία του δείχνει, ὅτι δὲν τὰ κρίνει βάσιμα, ἀλλ' εὐθύς, ὅτε μάθῃ τὴν καθοδὸν του, εἶναι ἔτοιμος νὰ μᾶς προσφέρῃ τὸν βραχίονά του... ὁ σεβάσιμος ἀρχιερεὺς, πιστός, φιλογενής, δραστήριος, οἰκονομικός, ἀγχίνους, ἐπίμονος, ὀλιγαρχικὸς καὶ ἄδολος φιλογενής».

Τέλος οἱ ἐν Πίση, ἐκραγέντος τοῦ ἀγῶνος, ἀπεφά-

σισαν νὰ λάδωσιν ἐνεργὸν μέρος. Οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἐρχόμενος εἰς Μεσολόγγιον περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1821 ἐκόμισεν, ἐκτὸς τῶν συνεισφορῶν καὶ πολεμοφοδίων, καὶ συστατικὰ γράμματα τοῦ Ἱεράρχου Ἰγνατίου πρὸς τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Μητροπολίτην Γερμανόν. Κατόπιν δὲ τοῦ Μαυροκορδάτου ἦλθεν εἰς Μεσολόγγιον καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς πρὸς τὸν σκοπὸν, ἕπως συνεργασθῆ μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου, ἵνα ἐπιτευχθῆ νὰ ἀναγνωρισθῆ ὁ μὲν πρίγκηψ Ἰωάννης Καρατζᾶς ἀρχηγὸς τῆς πολιτείας, ὁ δὲ Ἰγνάτιος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Πολυχρονιάδης ἔγραψε τῇ 2 Αὐγούστου 1821 ἐκ Παρισίων πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον: «Εἶναι καλλίστη ἡ γνώμη σας νὰ προσκαλέσητε τοὺς ἐν Πίσῃ δύο γέροντας, καὶ πρὸ πάντων τὸν φιλοπεριπατητικὸν (Ἰγνάτιον)... Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει καὶ προτερήματα μεγάλα καὶ πρὸ πάντων ἐθνικὴν καὶ ξένην ὑπόβλησιν». Καὶ ὁ Μαυροκορδάτος ἔγραψε πρὸς τὸν Ὑψηλάντην: «Δὲν εἰμπορῶ νὰ ἀποσιωπήσω πόσον ἀναγκαῖος ἦθελε μᾶς εἶναι: εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁ σεβαστὸς Ἱεράρχης μας Ἰγνάτιος. Αὐτὸν ὑπόσχομαι νὰ τὸν φέρω, καθὼς καὶ τὸν πρίγκηπα Καρατσαῖν, ὅταν ἦθελε γίνῃ πρὸς αὐτοῦ: μία γενικὴ πρόσκλησις». Ὁ Ὑψηλάντης ἀπαντῶν πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον παρετήρησεν, ὅτι «εἶναι περιττὴ ἡ πρόσκλησις εἰς Ἑλλήνας, εἰτινες χρεωστοῦσιν αὐθόρμητοι νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας καὶ βοήθειας τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος». Ἀκολούθως καὶ ὁ Ἰγνάτιος φιλοτιμούμενος ἦλθεν ἐκ Πίσης εἰς Κόρινθον, ἐξ ἧς διὰ τοῦ Μαυροκορδάτου ἔγραψε γράμματα πρὸς τοὺς φίλους τοῦ τουρκαλθανοῦς προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Σουλτάνου. Ἐπιστρέψας καὶ πάλιν εἰς Πίσαν εἰργάζετο ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας. Τῇ 3 Αὐγούστου 1823 ὁ Μάρκος Μπότσαρης δι' ἐπιστολῆς του ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν κατάστασιν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐν Κρανιδίῳ σύνοδος τῇ 11 Ἰανουαρίου 1824 ἐψήφισεν, ἕπως ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν Ἱεράρχην Ἰγνάτιον, διότι περιεποιεῖτο τὰ ὄρφανὰ καὶ τὴν χήραν τοῦ Μάρκου Μπότσαρη (Ἑλληνικὰ Χρονικά).

Τῷ 1824 ὁ Ἰγνάτιος ἐκ Πίσης συνέστησε πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι πολιτικούς του φίλους τὸν πρίγκηπα τοῦ Κοβούργου Λεοπόλδον, ὡς βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀγωνιζομένη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλις τοῦ Μεσολογγίου τιμῶσα τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἰγνατίου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὠνόμασε πρὸς τιμὴν του ἐν τῶν κανονοστασίων τοῦ φρουρίου τῆς «Ἰγνατίου τοῦ ἀρχιερέως».

Ἀπεβίωσε τῷ 1828. Ἡ παιδεία του, ἡ φιλοπατρία του, ἡ πολιτικὴ του οὐδένερχεια, ἡ ἀγαθὴ ὑπόληψις, ἧς ἀπελάμβανε παρὰ τῆς Εὐρώπης καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα τῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτητῶν προτερημάτων του, θέλουσι θαυμάζεσθαι δικαίως παρὰ τῆς πατρῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ θὰ ἐπισύρῃσι τὴν θα-

θυτάτην ἐκτίμησιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐνταῦθα I. Μητροπόλεως ἀναδιφῶντες εὗρομεν ἀντίγραφον ἐπιστολῆς τοῦ Ἰγνατίου, ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Πολυχρονιάδην, ἀχρονολόγητον, ἣν ὧδε δημοσιεύομεν ἀγνωστῶν, ἂν ἐδημοσιεύθη, ἡ σὺ.

«Φίλε Πολυχρονιάδη.

»Κατεδικάσθης νὰ γράφῃς πρὸς γέροντα, ὅστις παρὰ τὰ ἀχώριστα τῆς ἡλικίας ἀνιάρᾳ καταπιέζεται καὶ ἀπὸ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς τῆς ψυχῆς ἀνίας.

Ἐπόφερε λοιπὸν φιλικῶς τὴν ἕως τώρα σιωπὴν εἰς τὰς πολλὰς καὶ μακρὰς ἐπιστολάς σου, γεγραμμένας 3 καὶ 14 Ἰουνίου, 23 Ὀκτωβρίου καὶ 19 Δεκεμβρίου.

Ὡς νὰ μὴ ἦσαν ἱκαναὶ αἱ ἱδικαὶ μου λύπαι καὶ σὺ ἔχει μὲ τὴν εἴδησιν τῶν διχονοιῶν τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὰς καὶ τὰς θρηγῶ καθημέραν καὶ πρὶν τῶν θρηγῶν τὰς ἐπρόβλεπα· ἀλλὰ τὸ πλέον, ὅτι σεῖς οἱ δυνάμενοι νὰ τὰς παύσητε, ἢ καὶ νὰ τὰς ἐλαττώνητε, ἀρκεῖσθε νὰ τὰς ἀκούητε μακρόθεν προφασίζομενοι· ἄλλος ἄλλην πρόφασιν, ἱκανὴν ἴσως νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν κρίσιν τῶν φίλων σας, ἀλλ' ἔχει καὶ νὰ σας ἀπολύσῃ ἀπὸ τῆς πατρῆδος τὴν κατάκρισιν καὶ τὸν λυπηρὸν αὐτῆς χαιρετισμόν, ὅταν σας ἀπολαύσῃ, τοῦτον, εἰ ἦς ὧδε οὐκ ἂν κτλ.

Μὴ σε λυπήσῃ, φίλε, ὁ γεροντικὸς μου οὗτος ἔλεγχος, ὅστις δὲν ἀποδλέπει μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους ὁμοίους σου, οἱ ὅποιοι ἠθέλετε πολὺ χρησιμεύειν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἐὰν συναθροίζομενοι εἰς κανὲν μέρος τῆς Ἑλλάδος κατεγίνεσθε εἰς σύνταξιν ἐφημερίδος ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἔχοντες τὴν αἰσθάνειαν καὶ τυπογραφίαν πρόχειρον. Καὶ ὅμως δὲν αἰσθάνεσθε (ἢ ἐγὼ ἀναισθητῶ παντάπασιν) τὴν μονοβίαν: ἐθελαῖαν, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδα, ὠφέλειαν. Αὐτὴ θέλει καὶ τοὺς εὐλακρινεῖς ἐνδυναμώσῃ καὶ τοὺς ὑποκριτὰς ἀνακαλύψῃ, καὶ τοὺς μωροὺς σωφρονήσῃ καὶ τοὺς κακοὺς ἀνθρωπίστους φοβίσειν.

Ἀπὸ σέ, φίλε, κρέματα νὰ συγκροτήσῃς τῆς αὐτῆς σωτήριον ἐταιρίαν προσκαλὼν Βάμβαν, τὸν Θεόκλητον, τοὺς ἐδῶ εὐρισκομένους τρεῖς, ἢ τέσσαρας, καὶ ὅσους ἄλλοι γνωρίζεις καὶ τὸ γένος καὶ τὴν ψυχὴν Ἑλλήνας, διὰ νὰ εὐεργετήσῃτε παρευθὺς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅχι νὰ μένητε ὡς ἕως τώρα ἐμείνετε ΜΕΛΑΒΥ-ΕΡΓΕΤΑΙ. Τοῦτο λέγων μὴ νομίσης, ὅτι δὲν γνωρίζω, ἢ κακοῦ ἄρνούμαι, ὅτι καὶ ἀπόντες τὴν ὠφελεῖτε. Ἀλλὰ, φίλε, πολλὴν μικρὰν κρίνω τὴν τουαῦτην ὠφέλειαν, παραβαλλομένην μὲ τὴν ἐλπίζομένην ἀπὸ καθημερινῆν φρόνιμιν σύνταξιν ἐφημερίδος, τὴν ὅποιαν μόνη ἢ ἐκεῖ παρουσία καὶ καλοβουλίᾳ σας δύναται νὰ κατορθώσῃ. Ἀφήσατε λοιπὸν τὰς προφάσεις, καὶ ἀκούσατε τῆς Πατρῆδος τὴν φωνὴν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πινδάρου·

Τιθεμένων ἀγώνων
πρόφασιν ἀρετῶν
εἰς αἶπυν ἔβαλε σκότον.

Ἐδῶ μὲν τὴν ἀλήθειαν ἀπορεῖ πᾶς ἓνας τί πρέπει πλεόν νὰ θαυμάσῃ. Τὴν πανουργίαν τοῦ ἥρωος Νέγκρη, ἢ τὴν ἀπλότητα τῶν ἀποδεχθέντων τὸν Νέγκρη καὶ πιστευσάντων, ὅτι ὁ χθὲς εὐλαβέστατα φιλῶν Ρεῦζεφέντη τὸ κράσπεδον ἔπαθε σήμερον τὴν ταρατώδη μεταβολὴν! Naί, φίλε, ταρατωδεστέραν τῆς μεταβολῆς τοῦ Παύλου. Ὁ Παῦλος ἐτυφλώθη ἀπ' οὐρανοῦ τρεῖς ἡμέρας διὰ νὰ μεταδληθῇ ἀπὸ διώκτην εἰς Ἀπίστολον Χριστοῦ. Ὁ δὲ ἥρωος Νέγκρης δλέπων ἐσπρώχθη ὡς εἰς τυφλούς, τεὺς δλέποντας. Ἀληθῆς θρησκεία ἢ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις, λέγω παρωδῶν τὰ ψαλλόμενα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Ἐχω, φίλε καὶ ἄλλα πάμπολλα νὰ σὲ γράψω, καὶ ἤθελα μεγάλως λυπηθῆν διὰ τὴν ὁποίαν ἐμποδίζομαι ἀδυναμίαν νὰ σὲ τὰ γράψω, ἂν ἢ φρόνησίς σου δὲν ἤρκει νὰ τὰ προειρησῇ. «Ἄρα τίνα χρόνον ἀναμενεῖτε; Ἔως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλαμβάνεσθε τῶν πραγμάτων».

Χαίρω, ὅτι ἐνδυναμώθης εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν αὐτὴ θέλει αὐξήσειν (μὴν ἀμφιδάλλης) τὴν δύναμίν σου καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἔχε το ὡς ἀξίωμα, καὶ δίδακτέ το ὡς τοιοῦτον καὶ εἰς τοὺς νέους ἐκεῖ κάτω. Καμμίαν ἀπὸ τὰς δύο δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταλάβῃ τις ἐντελῶς, ἂν δὲν γνωρίζῃ καὶ τὰς δύο, ἢ ἂν θέλῃς συντομώτερον καὶ εὐφραδέστερον, «οὐδετέραν εἰμὴ ἑκατέραν.»

Ἐν Μεσολογίῳ

Ἀρχιμ. ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ Μεσολόγγιον καὶ ὁ Κλήρος.

Κατὰ τὰς ἐν τῷ μεταξὺ τελεσεθείας ἐορτὰς ἐπὶ τῇ ἑκατοστῇ ἐπετείῳ τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου ἢ μνήμῃ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς ἔσχεν πάλιν ἀφορμὴν νὰ βυθισθῇ εἰς τὰς δέλτους ἐκείνας τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους, μας αἱ ὁποῖαι ἱστοροῦν τοὺς μεγάλους καὶ εὐγενεῖς ἄθλους, τοὺς ὁποίους ἠθλησεν ὁ ἱερός ἡμῶν Κλήρος πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ μακρικοτάτου ἐκείνου ἐπισκόπου Ρωγῶν Ἰωσήφ, ἢ ἄφθαστος τοῦ ὁποίου ἐν μέσῳ τῶν γενναίων μεσολογγιτῶν αὐταπάρνησις καὶ αὐτοθυσία θὰ συγκινῇ εἰς τοὺς αἰῶνας πᾶσαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἐν τῷ προσώπῳ, λέγομεν, τοῦ ἱεράρχου ἐκείνου ὁ Ἕλληνας πάσης ἐποχῆς θὰ ἀναπολῇ τὰς ἀνεκτιμήτους ὄντως ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσήμεγκε καὶ προσφέρει ὁ ἐθνικός του Κλήρος κατὰ τὰς κρίσιμους ἐθνικὰς περιπετείας ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ θὰ πείθεται, ὅτι παρὰ πάσας τὰς ἀνθρωπίνους ἀτελείας, ὁ Ἕλληνικὸς λαὸς πάντοτε ἔχει ἀγρυπνοῦντας

ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ συμπάσχοντας καὶ συμποιοῦντας καὶ συνθυσιάζομένους ποιμένας καλοῦς. Ὁ ἡρωϊσμός τῶν ἀειμνήστων μεσολογγιτῶν ἐθερμαίνεται καὶ ἐνεψυχούτο ἀπὸ τὸν Ρωγῶν Ἰωσήφ, ἀμφοτέρωι δέ, ποιμνιον καὶ ποιμὴν, ἐδείχθησαν ἀλλήλων ἀντάξιοι.

Λαοῦ εὐσέβεια.

Εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ βαθεῖα καὶ λιπαρὰ εὐσέβεια, τὴν ὁποίαν δ' ἐτράνωσεν ὁ λαὸς κατὰ τὰς ἀγίας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Πάντες οἱ ναοὶ ἦσαν κατάμεστοι, αἱ περὶ αὐτοὺς ὁδοὶ κατεκλύζοντο ὑπὸ τῶν μὴ δυαμένων, ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ, νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τοὺς ναοὺς, κατὰ χιλιάδας δὲ προσήρχοντο εἰς τὴν θείαν μετάληψιν καὶ κατ' αὐτὴν ἐτι τὴν λειτουργίαν τοῦ Πάσχα. Τὸν θερισμὸν τοῦτον τὸν πολλὸν ἀφείλουσι νὰ προσέχωσιν οἱ τεταγμένοι ἐπὶ τὴν διαποίμανσιν τῶν ψυχῶν ἐνοριακοὶ ἐργάται, διότι ἐκ τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου ἐξαρτᾶται ἡ οἰκοδομὴ καὶ ἡ σωτηριόδη; διαπαιδαγωγίσις τῶν διψωσῶν πνευματικωτέρων ἀνατάσεων καὶ τῆς ἀπὸ τῆς θρησκείας παραμυθίας ψυχῶν.

Φιλανθρωπία.

Ἐπῆρξεν, ὁμολογουμένως, συγκινητικώτατον τὸ θέαμα τῆς δραστηρίας φιλανθρωπικῆς κινήσεως τῶν Φιλοπτώχων ταμείων τῆς πόλεώς μας. Μυριάδες πτωχῶν κατέκλυζον τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς διαδρόμους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν ἐνοριακῶν φιλοπτώχων Ταμείων, ὅπου αἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμέναι ἐπιτροπαὶ εἶχον τὴν ἀντοχὴν ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας νὰ διαμοιράζωσιν ἰδίαί, χερεὶ πρὸς τοὺς προσερχομένους πένητας χρήματα καὶ ἄρτους καὶ εἴ τι ἢ λαϊκὴ φιλανθρωπία προσέφερον ὑπὲρ ἀνακουφίσεως τῶν πτωχῶν κατὰ τὰς ἀγίας ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Εὐτυχῶς ὁ λαὸς ἡμῶν εἶνε πράγματι φιλόπτωχος καὶ παρέχει γενναίως τὸν ὀβολόν του ὑπὲρ τῶν πασχόντων. Ἄν δὲ τὸ τῆς φιλανθρωπίας ἔργον δὲν ἦτο παρ' ἡμῶν τόσον καταμεμερισμένον, ἀλλὰ συνεκροτέιτο συστηματικῶς περὶ μόνον τὰ Φιλόπτωχα ταμεῖα τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ ὀργάνωσις ἐκρίθη ὑπὸ εἰδικῶν ὡς ἡ μὴν ἀρτία, ἢ εὐεργεσία καὶ ἢ ἐξ αὐτῆς ἀνακούφιοις θὰ προήρχετο σκοπιμωτέρα καὶ οὐσιαστικωτέρα.

Τὰ πέρα τῶν πεδίων.

Διὰ πολλοστὴν φορὰν ἢ «Ἐκκλησία» εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σχολιάσῃ τὰ διάφορα δημοσιεύματα, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἐπικαιρότητα καὶ τὸν συγχρονισμόν ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ ἡμερησίῳ τύπῳ ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀγίων Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Εἶνε περιέργον, ὅτι καὶ αἱ ζητοῦσαι συν-

εργασίαν ἐφημερίδες καὶ οἱ προσφέροντες αὐτὴν δημοσιογράφοι, ἐν ᾧ συμπίπτουσι εἰς τὴν ἀντίληψιν, ὅτι δὲν δύναται ὁ χρονολόγος νὰ γράφῃ οἰκονομολογικὰ ἄρθρα ἢ ὁ φιλόλογος περὶ βιομηχανίας, καθ' ὅσον τρόπον δὲν δίδουν τὰ ἐνδύματα τῶν πρὸς ραφὴν εἰς τὸν κεραμοποιόν, οὐδὲ τὸ ὥρολόγιόν των πρὸς διόρθωσιν εἰς τὸν παντοπώλην, ἐν τούτοις προκειμένου περὶ ἀρθρογραφίας θρησκευτικῆς ἀπαιτούσης εἰδικὰς θεολογικὰς γνώσεις, οἳ τε διαθέτοντες αὐτὴν καὶ οἱ ἀποδεχόμενοι νομίζουσι, ὅτι πᾶς τις εἶνε ἀρμόδιος νὰ γράφῃ. Ἐντεῦθεν ἐκάστοτε ὁ τύπος β, ἴθει ὄχι μόνον θρησκευτικῶν καὶ θεολογικῶν ἐξαμβλωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀνεβείας πρὸς τὸ ἱερώτερον τῶν συναισθημάτων, οὕτω δέ, ἀντὶ ἐνισχύσεως καὶ ἐξάρσεως τῆς θρησκευτικότητος τοῦ λαοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἱερῶν ἀναμνήσεων, ὡσεὶ καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς περιύβρισιν καὶ ἐκρίσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Δὲν εἶνε τοῦ ὑποδηματοποιοῦ ἴδιον νὰ γινώματεύῃ καὶ πέρα τῶν πεδίων τοῦ ὑπὸ κρίσιν ἀγάλματος. Ἐπάρχουν οἱ ἀρμόδιοι νὰ διαπραγματεύωνται τὰ θρησκευτικὰ θέματα· ἀν δὲ ἡ δημοσιογραφία θέλῃ νὰ παρέχῃ πράγματι ἐπικαιρον καὶ ὠφέλιμον τροφήν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς, δύναται κάλλιστα νὰ ἐπικαλήται τὴν συνεργασίαν τῶν εἰδικῶν, ὡς ἐπιστρατεύει τὴν συμβολὴν τῶν εἰδικῶν καὶ διὰ τὴν ἄλλην αὐτῆς ἀρθρογραφίαν.

Ἀλεξανδρείας ἐκλογικά.

Τὸ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας ἀναγραφόμενον διάβημα τοῦ σεβ. μητροπολίτου Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφύρου ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν, δεδομένου ὄντος ὅτι ἡ Α. Σ. εἶνε ἐκ τῶν συγκεντρωσάντων τὰς πλείονας ψήφους τριῶν ὑποψηφίων, κατὰ τινὰς δὲ πιθανολογίας ἴσως θὰ ὑπερηκόντιζε τοὺς ἑτέρους δύο εἰς ἀριθμὸν ψήφων κατὰ τὴν ἐπικειμένην τελικὴν ἐκλογὴν. Ἐὰν καὶ οἱ ὀπαδοὶ τῶν ἄλλων δύο ὑποψηφίων, συνειδότες τὸ κρίσιμον τῶν καιρῶν καὶ θέλοντες νὰ περιβάλλωσι τὸν μέλλοντα πατριάρχην των διὰ τῆς ἠθικῆς δυνάμεως, ἦν προσπορίζει ἢ περὶ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον συσπειρώσει ὁ οὕτω παμφηφεί, εἰ δυνατόν, ἐκλεγζόμενος Πρωθυεράρχης θὰ δυνηθῇ ν' ἀντιμετωπίσῃ τελεσφόρως πάντα τὰ ἀντίξοα, τὰ ὅποια ἐδημοουργήθησαν ἐκ σοβαρῶν σφαλμάτων κατὰ τὸ τῆς μεσοπατριαρχείας διάστημα. Ὅτι δὲ ἡ πρότασις τοῦ σεβ. μητροπολ. Λεοντοπόλεως ἐκρίθη ὑπὸ τῶν εὐφρονούντων οὐ μόνον γενναία, ἀλλὰ καὶ σωτήριος, δῆλον ἐκ τῆς δημοσιευθείσης φθίνοντος τοῦ Ἀπριλίου ἐκκλήσεως ἐπιλέκτου καὶ πυκνῆς ὁμάδος ὁμογενῶν τῆς Ἀλεξανδρείας

οἷτινες ἐπικροτήσαντες τὸ διάβημα τοῦ σεβ. Χριστοφύρου, καὶ προσχωρήσαντες εἰς τὴν σύστασίν του ἀνέπτυξαν καὶ ἐξ ἑαυτῶν τοὺς λόγους, οἷτινες ἐπιβάλλουσι τὴν συγκέντρωσιν ἀπάντων τῶν ψηφοφόρων περὶ τετάρτην ὑποψηφιοτητα.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀνῆλλαξε συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα μετὰ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας καὶ τῶν Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

—Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μανιναίας, ἀν δύναται νὰ ἀνακηρύξῃ ὑποψήφιος Ἐφημέριον ἑτέρου Ναοῦ τῆς αὐτῆς πόλεως, ὑπεράριθμον μάλιστα ὄντα καὶ κεκτημένον τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὁριζώμενα προσόντα, ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος ἀπήντησε καταφατικῶς.

—Διεβιβάσθη τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔγγραφον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν, περὶ συγχωνεύσεως τοῦ Μονυδρίου Ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σπηλαίου, διὰ τὰ περαιτέρω.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 20 Φεβρουαρίου ἐκδοθέντος καὶ τῆ 22 τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἐ. ἔ. καταχωρηθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 58 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀπηλλάγη τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 669 π. ἔ. ἀποφάσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Δευτεροβαθμίου ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ὁ ἱερεὺς Γεώργιος Παπατο-ανταφύλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 20 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐκδοθέντος καὶ τῆ 22 Μαρτίου καταχωρηθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 58 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀπηλλάγη τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς ὁ ἱερομόναχος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κλειστῶν, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Θεοδόσιος Γκίνης.

—Διὰ Διατάγματος τῆ 20 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐκδοθέντος καὶ τῆ 23 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καταχωρηθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 40 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀπηλλάγη τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς ὁ Ἱερομόναχος Δαμιανὸς Προϊόβολος, ἀδελφὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Ἀκαρνανίας.

—Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12345 ἔγγραφου αὐτοῦ ἐγνώρισε τῆ Ἱερᾶ Σινόδῳ, ὅτι διὰ Διατάγματος τῆ 26 Φεβρουαρίου ἐκδοθέντος καὶ τῆ

2 Μαρτίου ἐ. ἔ. καταχωρηθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 46 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀηλάγη τῶν καθηκόντων του ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Τριφυλίας Ἀρχιμ. Πανάρετος Παπαεθυμίου, ἅτε μὴ δυνάμενος, λόγῳ γήρατος, νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα.

— Διὰ Διατάγματος τῇ 20 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐκδοθέντος καὶ τῇ 24 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους καταχωρηθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 68 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐξωκλήσια «Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου», «Ἅγιος Νικόλαος» καὶ «Ἅγιοι Ἀπόστολοι ὑπάγονται εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ χωρίου Τσακοῖοι τοῦ Δήμου Στυρέων, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας.

— Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα πρὸ τινος χρόνου καταγγελίας κατὰ τῶν λεγομένων «μαλλιαρῶν», μετ' ἐπισταμένην ἔρευναν, διεξαχθεῖσαν διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Ἀντωνίου, ἀπηύθυνε τῇ 21 Ἀπριλίου τὸ ἐξῆς ὑπ' ἀριθ. 2395 ἔγγραφον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν: «Τὴν Ἐκκλησίαν ἀπησχόλησεν ἐπανειλημμένως τὸ προκληθὲν ζήτημα ἐναντίον τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἑκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπελήφθησαν τῆς δημιουργίας νέας δημοτικῆς γλώσσης καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, παρετηρήθη δὲ ὑπ' αὐτῆς, ὅτι τῷ ὄντι τινὲς τῶν ἀσπαζομένων τὰς γλωσσικὰς καὶ ἐκπαιδευτικὰς αὐτῶν θεωρίας ἐξετράπησαν ἀναφανδὸν εἰς ὑβρεῖς κατὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος. Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος, καταδικάζουσα τὴν ἀνιθρησκευτικὴν καὶ ἀντεθνικὴν τοιούτων συγγραφέων ἐγέργειαν, παρακαλεῖ τὸ Ὑπουργεῖον, ἵνα λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα ἐναντίον αὐτῶν. Καὶ τοι δὲ τὸ ὄλον ἔργον τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως παρουσιάζεται ὡς ἐπικίνδυνον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἅτε ἀντίθετον πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἱστορικὸν αὐτοῦ παρελθὸν καὶ τὰς παραδόσεις, ὡς ἰδίᾳ ἀποδεικνύει καὶ τὸ γεγονός, ὅτι πολλοὶ τῶν νεωτέρων διδασκάλων, τῶν ἀσπαζομένων τὰς θεωρίας ταύτας, δὲν ἐμφοροῦνται πνεύματος θρησκευτικοῦ καὶ ἀκραφινῶς ἐθνικοῦ, ἐπειδὴ ὅμως εἰ ἀρχηγοὶ τῆς εἰρημένης ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως δὲν ἀποδεικνύεται ἀναντιρρήτως, ὅτι διεξάγουσιν, ὡς κατηγοροῦνται, πόλεμον ἀνιθρησκευτικὸν καὶ ἀντεθνικόν, ἢ Ἱερὰ Σύνοδος, προβάσα εἰς σχετικὴν ἔρευναν, ἥς τὸ πόρισμα παραπέμπει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, παρακαλεῖ αὐτό, ὅπως εὐαρεστούμενον ἀναθέσῃ τὴν διεξαγωγὴν τακτικῶν καὶ ἐπιμεμημένων ἀνακρίσεων εἰς τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον τοῦ Ἀρχιεπίου Πάγου, ἵνα ἐπὶ τοῦ πορίσματος καὶ τοιούτων ἀνακρίσεων ἀπόφασίση ἀσφαλῶς καὶ ἐπὶ ἀναντιρρη-

των ἀποδείξεων ὅτι δέον πρὸς πρόληψιν τοῦ ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης ἐνδεχομένου θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ κινδύνου.

— Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως συνέστησεν ἐπιτροπείαν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ὡς Προέδρου τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς Ἀρχιμ. κ. Εὐαγγέλου Ἀντωνιάδου, τοῦ κ. Κ. Δυοβουνιώτου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ κ. Σ. Καλλιάρφα Καθηγητοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ τοῦ κ. Ἰ. Τράκα τμηματάρχου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, πρὸς μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ τοῦ προγράμματος τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς καὶ τῶν ταύτη ὁμοταγῶν ἐν τῷ κράτει ἱερατικῶν Σχολῶν.

— Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῆς ἑκατοστῆς ἐπετείου τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Δ. Μπαλᾶνος εἶπε τὸν κατάλληλον πανηγυρικὸν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλ. Συλλόγου «Παρνασσός», καταμέστῳ ἀκροατηρίου, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας παρακολουθήσαντος τὰς συγκινητικώτατας λεπτομερείας τοῦ πρωτοφανοῦς ἐκείνου ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ γεγονότος.

— Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν δι' ἐγγράφου τῆς πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Γεν. Ἀσφαλείας κατέστησε γνωστὸν ὅτι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ὁδῷ Ἀχαρνῶν δρόντων Οὐνιτῶν ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς μητρὸς του ὁ παῖς Γεώργιος Δαλέζης καὶ κρατεῖται ἀπὸ δέκα πέντε ἡμερῶν ἐν τῷ Οὐνιτικῷ ὄρφανοτροφείῳ. Καὶ εἶπε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀποθανὼν πατὴρ τοῦ μικροῦ Λούη Δαλέζης ἦτο δυτικὸς τὸ θρησκευμα, ὁ υἱὸς ὅμως ἐβαπτίσθη κατὰ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα, ὅπερ καὶ δόγμα τῆς μητρὸς αὐτοῦ εἶνε. Δι' ὅλα αὐτὰ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ παρακαλεῖ ὅπως γίνουιν κατάλληλα διαβήματα πρὸς ἀπόδοσιν εἰς τὴν μητέρα του τοῦ ρηθέντος παιδός. Ἡ ἐν λόγῳ μήτηρ, Μαρία ὀνομαζομένη, μάτην ἐζήτησε παρὰ τῶν Οὐνιτῶν τὸ τέκνον της καὶ ἀπελπισ διὰ τοῦτο ζητεῖ ὁποθενδήποτε βοήθειαν καὶ προστασίαν.

— Παρὰ τοῦ ἐν Σερβίᾳ διαμένοντος Ρώσου Μητροπολίτου Κιέβου κ. Ἀντωνίου ἐστάλη εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ἔγγραφον εἰς τὸ ὅποιον διεκτραγωδοῦνται οἱ νέοι διαγωμοὶ τῶν Μποσεβίτικων κατὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ρώσος Μητροπολίτης παρακαλεῖ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὅπως ἐνεργήσῃ, ὅπου εἶναι δυνατόν, διὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν νέων τούτων διωγμῶν.

— Ἐν Καρδίτῃ τῇ 18ῃ παρελθ. μηνὸς ἐν τῷ Γυμναστηρίῳ ἐτελέσθησαν ἀθλητικοὶ ἀγῶνες ἐν μέσῳ πολλοῦ πλήθους. Τοὺς νικητὰς ἐν τέλει προσεφώ-

νησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ, ὅστις ὡς Πρόεδρος τῆς Ἑλληνοδικῆς ἐπιτροπῆς ἰδίᾳ χειρὶ ἀπένειμεν αὐτοῖς τὰ βραβεῖα.

—Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ διατρέβει ἐν Καρδίτῃ ὁ καθηγητὴς κ. Ἰω. Καψαμπέλης, ὅστις κάμνει σειρὰν κηρυγμάτων ἐν τοῖς ναοῖς τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἰπὸ ἡμερομηνίαν γ' τοῦ λήξαντος Ἀπριλίου ὑπὸ τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας ἀπελύθη ἐγκύκλιος πατριαρχικὴ καὶ συνοδική, διὰ τῆς ὁποίας καυτηριάζονται αἱ νέαι ἐν Κων)πόλει ἐκτροπαὶ τοῦ ποτε πρεσβυτέρου Εὐθυμίου Καραχισαρίδου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δύο κληρικῶν. Ὁ εἰρημένος ταραξίας, οὐ μόνον δὲν ἐζήτησεν ἐν μετανοίᾳ τὸ ἔλεος τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν καθαιρέσιν του, ἀλλὰ καὶ ἴδιον ἐπηξε θυσιαστήριον ἐν ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κων)πόλεως βίᾳ καὶ αὐθαιρεσίᾳ καὶ παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῶν οἰκείων ἐνοριῶν καταληφθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ παρασυναγωγὴν συνέστησε καὶ δὴ καὶ ἐπὶ παντελεῖ τοῦ θεοσυστάτου τῆς ἱερωσύνης μυστηρίου περιϋβρίσει τε καὶ χλεῦη αὐτοχειροτόνητος ἐτόλμησεν ἐμφανισθῆναι ἐπίσκοπος, τὰ θεϊότατα ἐν τῷ τοῦ Κυρίου ναῷ ἀθεοφόβως ἐμπαίζων. Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀνίερα αὐτοῦ τολμήματα ἡ Ἐκκλησία ἐξέκοπεν αὐτὸν τέλεον τοῦ ἰδίου αὐτῆς σώματος». Μετ' αὐτοῦ καθηρέθησαν καὶ παντάπασι τῆς τέως ἐν αὐτοῖς ἱερατικῆς χάριτος ἀπεγυμνώθησαν ὁ ἀρχιμ. Πανάρετος Τράντας καὶ ὁ διάκονος Κλεώπας Κεσίσογλός.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὁ σεβ. μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρος, ἐκ τῶν ὑποψηφίων εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, τῇ 23 λήξαντος μηνὸς ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ἑλληνικῷ αἰγυπτιακῷ τύπῳ ἔκκλησιν «πρὸς τοὺς ἐπ' ἐκλογῇ πατριάρχου ἀντιπροσώπους κληρικούς τε καὶ λαϊκούς». Διὰ τῆς ἐκκλήσεως ταύτης διατρανῶν τὸν πόθον αὐτοῦ ὅπως ὁ μέλλον Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀναδειχθῇ ὁμοφώνως ἢ, τοῦλάχιστον, κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν «διὰ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνησιν τῶν πνευμάτων καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐγεροθέντων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν προβλημάτων», ἐκφράζει τὴν βεβαιότητα ὅτι τὰ αὐτὰ ποθοῦσι καὶ οἱ ἄλλοι συνυποψήφιοι Πατριάρχης τέως Κων)πόλεως κ. Μελέτιος καὶ μητροπ. Νουβίας κ. Νικόλαος, ὑποβάλλει δὲ τὰς ἀκολουθίους συστάσεις : πρῶτον, ἀποσύρει εὐχαρίστως τὴν ὑποψηφιότητά του διὰ τὴν διαδοχὴν τοῦ

πατρ. θρόνου· δεύτερον, παρακαλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς συνυποψηφίους νὰ πρᾶξωσι τὸ αὐτὸ πρὸς ἐπίτευξιν ὁμοφωνίας ἢ ἀπολύτου πλειονοψηφίας δι' ἄλλο πρόσωπον, τρίτον ὑποδεικνύει τὸν σεβ. μητροπ. Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου «ἄνδρα μεμαρτυρημένης ἰκανότητος, συνετὸν καὶ χρηστοτάτων διὰ τὴν Ἐκκλησίαν διαθέσεων», ἢ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον «διακεκριμένον ὡσαύτως καὶ πάσῃ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ τῇ κατὰ Χριστὸν πεπλουτισμένον»· τέταρτον, ὑπὸ τοῖς ἀνωτέρω ὄρους κηρύσσει τὴν παραίτησιν του ἀπὸ τῆς ὑποψηφιότητος ὀριστικῇ «ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δηλοῦμεν ἀπεριφράστως, ἐπιλέγει, ὅτι ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ὑποψηφιότητα ἡμῶν».

— Πολυάριθμος ὁμὰς διακεκριμένων ὁμογενῶν τῆς Ἀλεξανδρείας ἀνηκόντων εἰς πάσας τὰς περὶ τοὺς ὑποψηφίους διὰ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας παρατάξεις ἐδημοσίευσεν ἔκκλησιν «πρὸς τὸν Κλῆρον καὶ τὸν λαόν», δι' ἧς συνιστᾷ θερμῶς τὴν συσπείρωσιν ἀπάντων περὶ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ σεβ. μητροπ. Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου, ἵνα ὁ μέλλον πατριάρχης ἀναδειχθῇ εἰ δυνατόν διὰ παμψηφίας. Ἡ ἔκκλησις, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἐκ τῆς «μεγαλειώδους χειρονομίας» τοῦ σεβ. μητροπ. Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρου, καὶ διαπιστοῦσα τὴν πολλὰς ἀσύμφορον ἀνωμαλίαν, εἰς ἣν κατήντησε τὸ πατριαρχικὸν ζήτημα, εἰ καὶ παραδέχεται πάντας τοὺς ὑποψηφίους ἀξίους, ἀλλ' ὅμως τὸν εἰς τρεῖς ἐξ αὐτῶν καταμερισμὸν τῶν ψήφων κατὰ τὴν προκριματικὴν ἐκλογὴν χαρακτηρίζει ὡς θετικὴν ἀδυναμίαν τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκλεγῇ ἐξ αὐτῶν. «Αἱ διαθέσεις τῶν πιστῶν ἔναντι τῶν ὑποψηφίων εἶνε διάφοροι, αἱ προκαταλήψεις παρήγαγον ἤδη τὰς ἀκάνθας, αἵτινες μοιραίως θὰ καταπνίξωσι πᾶσαν προσπάθειαν συναντήσεως τῶν συνταραχθεῖσων συνειδήσεων, καὶ θ' ἀποτελέσῃ, ἐπομένως, οἰκτρὸν πείραμα εἰς βάρος τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἔθνους ἢ ἐπιμονὴ εἰς ἀνάδειξιν πατριάρχου διὰ μονομεροῦς ἐπικρατήσεως, ὅταν ὁ πατριάρχης οὕτως θὰ κληθῇ ν' ἀντιμετώπισῃ κατάστασιν δυσχερανθεῖσαν διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν σφαλμάτων». Διὰ τοῦτο ἡ ἔκκλησις συνιστᾷ ὅπως πάντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνες «περιστοιχίσωσιν ἠνωμένοι τὸν ἑλληνα ἱεράρχην των καὶ ἐνισχύσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς περιφρουρήσεως καὶ ἀναστηλώσεως τοῦ θρόνου, διότι τώρα, παρὰ ποτέ, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ παρουσιάσωμεν συμπαγῆ τὴν ἠθικὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ δύναμιν, ἵνα στηρίξωμεν τὴν ἑλληνικότητα τοῦ θειομοῦ, ἣτις φανερώς πλέον ὑπονομεύεται».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ «Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκ-

κλησίας» ἠγγειλε πρὸς τὴν Α.Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην, ὅτι δι' ἀποφάσεως αὐτῆς ἀπὸ 28 Νοεμβρίου 1925 ὤρισεν ὅτι ἐφεξῆς πᾶσαι αἱ ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι, αἱ εὐρισκόμεναι ἐν τῷ ἐδάφει τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν ἀναγνωρίζονται ὑπ' αὐτῆς «αὐτόνομοι» καὶ ὅτι ἅπανα ἢ ἐπ' αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία ἀνήκει ἐφεξῆς εἰς μόνον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Κατὰ ταῦτα ἢ παῦσις, ἢ ὁ διορισμός, ἢ ἡ χειροτονία ἱερέων θὰ γίνηται ἐν τῷ μέλλοντι μόνον τῇ εὐλογίᾳ, ἀδείᾳ καὶ ἐντολῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐνεργοῦντος διὰ τοῦ ἐν Ρωσίᾳ κανονικοῦ αὐτοῦ ἀντιπροσώπου. Εἰς τὸ διάβημα τοῦτο προέβη ἢ ἐν λόγῳ Σύνοδος «εἰς ἔνδειξιν νικῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν μητέρα Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς σύσφιγξιν στενωτέρου δεσμοῦ μεταξὺ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς».

— Πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα ἐν τῇ διασήμῳ μονῇ Δὸνσκ («Ντονσκόη μοναστήρ») κατέστρεψε σὺν ἄλλοις καὶ τὸ ἀρχιεῖόν τῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐτηροῦντο χειρογράφα μεγίστης ἀξίας, ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ρωσίας, καὶ δῆ, εἰδικώτερον, εἰς τὸν παλαιὸν θεσμόν τῶν Ρώσων δουλοπαροίκων. Αἱ μπολσεβικαὶ ἐφημερίδες χαρακτηρίζουσι τὴν ἀπώλειαν «κολοσσαίαν».

— Κατὰ τὰς ἡμετέρας ἐκ Μόσχας εἰδήσεις ἢ Ἱ. Σύνοδος τῆς ἀνακαινιστικῆς Ἐκκλησίας» συνελθοῦσα κατὰ τὸν ἐτήσιον τῶν πεπραγμένων ἀπολογισμὸν, ἐξέλεξεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν ἀρχιερέων Βενιαμίν Λένινγκραδ καὶ Ἀλεξάνδρου Βεδένσκη, τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Παύλου Κρασότην καὶ ἄλλου τινὸς κληρικοῦ, ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν «Συνοδικήν» Ἐκκλησίαν ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, ἣτις ἐσκοπεῖτο νὰ συγκληθῇ κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν τοῦ ἔτους τούτου. Καὶ τῆς μὲν Οἰκ. Συνόδου ματαιωθείσης ἢ Ἐπιτροπῇ δὲν θὰ ἀναχωρήσῃ πάντως ἐκ Μόσχας. Καθ' ἃ ὅμως γράφουσιν ἡμῖν ἐκεῖθεν, ἦτο ζήτημα ἂν θὰ ἐπέτρεπον τὰ Σοβιὲτ εἰς αὐτὴν νὰ καταλίπῃ τὴν Μόσχαν καὶ ἐν ἣ ἔτι περιπτώσει συνεκαλεῖτο ἢ Οἰκουμ. Σύνοδος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Συνεπείᾳ ἀρθροῦ τῆς ρουμανικῆς ἐφημερίδος «Ἐποκα» ἐκτάκτου δομιότητος κατὰ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας Μακαρ. κ. Μύρωνος Κρίστεα, ἢ μὲν ἀστυνομία τοῦ Βουκουρεστίου κατέσχευεν ὅσα ἠδυνήθη ἀντίτυπα τοῦ φύλλου, ἐν ᾧ τὸ ἀρθρον ἐδημοσιεύθη, πολυάριθμοι δὲ φοιτηταὶ ἐπιδραμόντες εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἐφημερίδος ἀνέτρεψαν τὰ ἐν αὐτοῖς καὶ ἔθραυσαν τὰς ὑέλους, εἶτα δέ, μετὰ σφοδρῶς κατὰ τῆς ἐφημερίδος λόγους, προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχ-

χεῖα καὶ ἐξέφρασαν πρὸς τὸν Πατριάρχην τὴν συμπάθειάν των. Καὶ ἢ μὲν «Ἐποκα» τὴν ἐπομένην διὰ σφοδροτέρου ἀρθροῦ ἐπετέθη συγχρόνως κατὰ τε τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Πατριάρχου, ἀπειλήσασα ὅτι ἄρξεται νέου καὶ πεισματωδεστεροῦ κατὰ τοῦ Πατριάρχου πολέμου, ὅπως ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν εἰς παραίτησιν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι, κατὰ τὴν τελευταίαν πολιτικὴν ζύμωσιν, ἀνεμίχθη ἐνεργῶς εἰς τὴν πολιτικὴν. Ὁ δ' ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἐθεώρησε πρέπον νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὰς κατὰ τοῦ πατριάρχου ἐπιθέσεις ταύτας δι' ἐπίσημον δηλώσεως. Ἡ «Ἐποκα» εἶνε τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς σημερινῆς ρουμανικῆς ἀντιπολιτεύσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Πολυχρόνιον, ἀλλ' ἐν ταῦτῳ καὶ ἀνίερρον σκάνδαλον διὰ τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν. οὐ μόνον τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑτεροδόξων χριστιανῶν ἀποτελεῖ ἢ ἀπὸ τριετίας καὶ πλέον συντελουμένη καὶ κατὰ βάρβαρον τρόπον διεξαγομένη κατεδάφισις τοῦ τέως καθεδρικοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ ἐν τῇ Σαξωνικῇ πλατείᾳ τῆς πολωνικῆς πρωτεύουσας. Ὁ θρησκευτικὸς ὀρθόδοξος τύπος ἐκφράζεται ἐπὶ τῷ βανδαλισμῷ μετὰ πολλῆς τῆς πικρίας, τὰ δ' ἐν τῷ λοιπῷ τύπῳ περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἀναγραφόμενα εἶνε τοιαῦτα, ὅστε ἀπορεῖ τις πράγματι, πῶς ἐπιτρέπεται ἢ κατὰ τοιοῦτον τρόπον κατεδάφισις ναοῦ ἐν κράτει πεπολιτισμένῳ.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν κατεδάφισιν ταύτην οἱ ἐν τῇ βουλῇ ὀρθόδοξοι βουλευταί, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὸν ὀρθόδοξον τῆς Πολωνίας πληθυσμὸν, ἐπέδωκαν τὴν ἀκόλουθον λίαν χαρακτηριστικὴν ἐπερώτησιν:

«Ἐν τῇ Σαξωνικῇ πλατείᾳ ἤδη ἐπὶ χρόνον μακρὸν συντελεῖται ἢ ἄρσις τοῦ τέως ὀρθοδόξου καθεδρικοῦ ναοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε μετέπειτα μεταβληθῇ εἰς στρατιωτικὸν κατοικικὸν ναόν. Καίτοι ὁ ναὸς οὗτος ὑπῆρξε ναὸς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου καὶ τῆς Κατολικῆς Ἐκκλησίας, καίτοι εἶχε μεγίστην καλλιτεχνικὴν ἀξίαν μάλιστα ἀπὸ ἐπόψεως ἀρχιτεκτονικῆς, καίτοι ἢ Γερουσία ἀντέστη εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ μνημείου τούτου τῆς νίκης τῆς ἐθνικῆς πολωνικῆς ἰδέας κατὰ τῆς ἀγροίκου δυνάμεως τῆς ρωσικῆς τσαρικῆς κυβερνήσεως, καίτοι ἢ καταστροφὴ τῆς δημιουργικῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας παρουσιάζεται ὡς ἄρσις τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὡς ἐξύβρισις τῆς ἀξιοπρεπείας του· καίτοι ἢ ἱστορία τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἐπὶ ὀλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας ἀγνοεῖ παρομοίας πράξεις βανδαλισμοῦ, παρὰ ταῦτα, λέγομεν, ἤρχισεν ἢ διάλυσις τοῦ ὀρθοδόξου καθεδρικοῦ ναοῦ καὶ δὴ ἐν Κράτει, τὸ ὁποῖον μόλις τώρα ἀναγεννᾶται εἰς

νάειν ζωὴν καὶ περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰ τρία ἑκατομμύρια ὀρθοδόξων.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἀπόφασις τῆς διαλύσεως τοῦ ναοῦ καθ' ἑαυτὴν εἶνε τερατώδης, ὁ τρόπος, δι' οὗ συντελεῖται ἡ καταστροφή τοῦ ναοῦ, πολλαπλασιάζει τὴν ἀγανάκτησιν παντὸς πεπολιτισμένου, ἔτι δὲ μᾶλλον παντὸς θρησκευτικοῦ ἀνθρώπου.

Οὐδέμια προσπάθεια κατεβλήθη ὅπως τὸ σκοτεινὸν τοῦτο ἔργον συντελεσθῆ κατὰ τρόπον μὴ προσπίπτοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἀπ' ἐναντίας ἐν ὄψει πάντων, ἐπιδικτικῶς καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς θραύουν κατὰ τρόπον βέβηλον τὰς ἱερὰς εἰκόνας, πρὸ τῶν ὁποίων προχθὲς ἀκόμη μετὰ συτριβῆς καρδίας προσήχοντο χιλιάδες ἀνθρώπων. Τὴν αὐτὴν τύχην ὑπέστησαν καὶ αἱ ὠραῖαι μουσειακαὶ ἀπεικονίσεις, περὶ τῶν ὁποίων ἐποικρικῶς ἐδίδοντο ὑποσχέσεις ὅτι θὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν καταστροφήν. Ἐπὶ τῆς Σαξωνικῆς πλατείας πάντοτε ἴσταιται ὁμιλος ἀνθρώπων, καὶ μικρὰ ἀκόμη παιδία, ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ὁποίων εἰς ἕκαστον καταστρεπτικὸν κτύπον σφύριου κατεστρέφεται μέρος τῆς πίστεως, καὶ εἰς ἑκάστην ἐκπυροσκόρθησιν δυναμίτιδος ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῇ διανοίᾳ τῶν ἐγκαθιδρύεται ὁ κομμουνισμὸς καὶ ἡ ἀθεΐα.

Ἄλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτά. Διὰ τοῦ χόματος, τοῦ ἀποκομιζομένου ἀπὸ τῶν διαλυόμενων χριστιανικῶν ναῶν, ἐπιδιορθώνουν τὰς κατεστραμμένας ὁδοὺς τῆς Βαρσοβίας, ἰδίως εἰς τὰ μέρη, ὅπου κατοικοῦν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Καὶ ἐκεῖ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ κεφαλὴν ἀγίου, τὴν ὁποίαν καταπατοῦν οἱ διαβάται καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας κυλίνονται τὰ τετράτροχα...

Διὰ ταῦτα πάντα οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι ἐπερωτοῦν τὴν Κυβέρνησιν: ἔχει σκοπὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀσχοληθῆ εἰς τὸ ζήτημα; πῶς κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρεπόμενον συντελεῖται ἡ καταστροφή τοῦ ὀρθοδόξου καθεδρικοῦ ναοῦ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ πολωνικοῦ Κράτους;»

ΔΗΜΟΠΡΑΞΙΑΙ

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Μακρυμάλλης. Προκηρτῆται ὅτι ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως τέσσαρα τραγόπουλα καὶ ἐνὸς κριοῦ ἐκ τοῦ ποιμνίου τῆς Μονῆς, ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ψαχνοῖς τῇ 23 Μαΐου 1926 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10 μέχρι τῆς 12 τῆς μεσημβρίας ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Γ. Ζακιάδου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ ἐνὸς μέλους τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὡς καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου. Οἱ βουλούμενοι νὰ συναγωνισθῶσιν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Μακρυμάλλης τῇ 19 Ἀπριλίου 1926.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Θεοτοκίου. Διακηρτῆται ὅτι ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν 1) εἰς τριετὴ ἐνοικίαν τὸν ὁδόμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σκουλικαριάς. 2] 20 Ἄμους 3] εἰς μονοετὴ ἐνοικίαν τὸ

καφφενεῖον τῆς Μονῆς Θεοτοκίου καὶ 4] εἰς τριακονταετὴ ἐνοικίαν τὸ ἐξ ἡμίσεως στρέμματος κτήμα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σελλάδων ἐν Καμποτίῳ πρὸς ἀνεγερσιν οἰκίας τὴν 9ην Μαΐου ἐ. ἔ. καὶ περὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἄρτης κ. Παναγῆ. Οἱ βουλούμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῶν εἰρημμένων δημοπρασιῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Θεοτοκίου τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1926.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἱλίου Μονῆς «Πορτεσοῦ» Προκηρτῆσαι ὅτι ἐκτίθενται εἰς ἐπαναληπτικὴν πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ἐνεργηθησομένην τὴν 4ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 10—12 μ. ἐν Δίβρη καὶ ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Εἰρηνοδίκου Λαμπεῖας ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνὸς μέλους τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, παρόντος καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Λαμπεῖας, τῶν κάτωθι εἰδῶν. 1) Πεντακοσίων (500) Περὶπου ὀκάδων χλωροῦ Τυροῦ (Γσαντήλας) 2) ἑβδομηκοντα πέντε (75) ὀκάδων ἐρίων παντὸς εἶδους (πάλατες, κολόκουρα, ἀρνόμαλα καὶ κοφές) καὶ 3] 30Κυψελῶν Μελισσίων παλαιῶ συστήματος. Οἱ βουλούμενοι νὰ συναγωνισθῶσιν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς ἀρχικῆς ἡμῶν διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Μονῆς. Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πορτεσοῦ τῇ 15 Ἀπριλίου 1926.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Καρακαλά Διακηρτῆται ὅτι τὴν 9 ἔλευσομένου μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν ἐκποιηθήσεται ὁλόκληρον τὸ ποιμνιον τῆς ἡς προϊσταται Ἱερᾶς Μονῆς συχκείμενον ἐκ 4 Κριῶν 56 προβάτων 16 Ἀρνίων ἐφτενῆς ἐσοδείας 110 Αἰγῶν θηλέων 30 τράγων καὶ 30 Κατσικιῶν ἀρρένωι καὶ θηλέων ἐφτενῆς ἐσοδείας εἰς τὸν συνήθη τῶν δημοπρασιῶν ἐν Ναυπλίῳ τόπον ἀπὸ τῆς ὥρας 10—12 τῆς μεσημβρίας. Οἱ βουλούμενοι νὰ συναγωνισθῶσιν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ὥρας 9—12 τῆς μεσημβρίας καὶ 2—5 μ. μ. Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Καρακαλά τῇ 10 Ἀπριλίου 1926.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Καρακαλά Διακηρτῆται ὅτι τὴν 9 ἔλευσομένου μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν ἀπὸ τῆς ὥρας 10—12 τῆς μεσημβρίας ἐνεργηθήσεται εἰς τὸν ἐν Ναυπλίῳ συνήθη τῶν δημοπρασιῶν τόπον ἡ διετὴς μίσθωσις τοῦ εἰς θέσιν Γρανιτωσίτη Ληβαδίου τῆς ἡς προϊστάμεθα Ἱερᾶς Μονῆς. Οἱ βουλούμενοι νὰ συναγωνισθῶσιν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ὥρας 9—12 τῆς μεσημβρίας καὶ 2—5 μ. μ. Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Καρακαλά τῇ 20 Ἀπριλίου 1926

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπὴ
ΝΑΕΙΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
ΓΟΥΡΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
Διευθυντὴς
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθ. Πανεπιστημίου
Τίμημα ἐτησίως ἐγγραφῆς
Ἐσωτ. Δρχ. 50. Ἐξωτ. Φρ. 50. Ἀμερικῆς Δολ. 3.

ΓΥΠΟΙΣ "ΦΟΙΝΙΚΟΣ", ΘΑΛΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 38—ΑΘΗΝΑΙ